Jaargang 115. Zondag, 21 December 1856. No. 153.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant is verzonden *Bijblad* no. 36, inhoudende: *Verslag van de handelingen der Staten Generaal.*

HOOFDELIJKE OMSLAG.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*, —

Gelet op art. 10 van de VERORDENING van den 4den Julij 1856, houdende VOORSCHRIFTEN aangaande de INVORDERING van de DIRECTE BELASTING bij wijze van HOOFDELIJKEN OMSLAG in deze Gemeente, —

Brengen bij deze ter algemeene kennis, dat het PRIMITIEF KOHIER dier BELASTING over het jaar 1856, door Heeren GEDEPUTEERDE STATEN is goedgekeurd bij hunne resolutie van den 11den dezer maand, no. 26, en het Kohier bij besluit dezer Vergadering van heden, no. 1, ter INVORDERING is gesteld in handen van den GEMEENTE-ONTVANGER; dat volgens dat besluit de betaling van de belasting moet geschieden in vier termijnen, en wel de EERSTE TERMIJN in de maand JANUARIJ, de TWEEDE TERMIJN in de maand FEBRUARIJ, de DERDE TERMIJN in de maand MAART en de VIERDE TERMIJN in de maand APRIL, alle des jaars 1857.

GRONINGEN, 16 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

VOOR GASVERBRUIKERS.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van een ieder die zulks aangaat, dat het hun is gebleken, dat hier en daar bij Gasverbruikers zonder toestemming van het Gemeentebestuur, veranderingen worden bewerkstelligd aan Gasmeters, — hetzij door die Meters van plaats te doen veranderen, hetzij door de daarin voorhanden hoeveelheid vocht door bijvulling te vermeerderen, of wel door aftapping te verminderen, — hetzij door in de plaats van water of spiritus, dezelve met pekel of andere voor de meters zeer schadelijke vochten te vullen, waardoor én de goede en geregelde werking dier Instrumenten wordt gestoord, én de Meters zelve worden **beschadigd** en vooral door de vulling met pekel of andere soortgelijke vochten voor het geheel ongeschikt worden gemaakt.

Herinneren door deze dat die Meters **zijn en blijven het eigendom der Gemeente;** dat in gevolge de Voorwaarden waarop door het Bestuur der Gasfabrijk **GAS** aan Partikulieren wordt geleverd, vastgesteld door den Raad dezer Gemeente den 4den Februarij 1854, het stellen van den Meter alleen **door het Bestuur der Fabrijk** en door niemand anders mag geschieden; dat ieder Gasverbruiker **zal dragen de kosten van hertelling of vernieuwing van den door toedoen des verbruikers of zijner huisgenooten beschadigden Meter.**

Waarschuwen dus alle Gasverbruikers om zich geheel te onthouden van alle verandering in de plaatsing of vulling van den Gasmeter bij hen in gebruik, anders dan door de **BEAMBTEN** der GASFABRIJK, na voorafgegaan overleg met — en vergunning van den **DIRECTEUR** dier FABRIJK, daar alle **beschadiging** aan de Meters, van wege de Gemeente op de gebruikers dier beschadigde Meters zal worden verhaald.

GRONINGEN, 11 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

LEGGER VAN DE

Wateren, Bruggen en Waterwerken.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* doen te weten, dat door hen op heden is opgemaakt het ONTWERP van den LEGGER der **WATEREN, BRUGGEN** en **WATERWERKEN** in deze Gemeente, bedoeld in het Provinciaal Reglement op het toezigt der Wateren, Bruggen en Waterwerken in dit Gewest, van den 11den Julij 1855 (*Provinciaal Blad* no. 46); — en dat die Legger in het Gemeentehuis voor een ieder ter inzage zal voorliggen, gedurende ééne Maand, en wel van en met DONDERDAG den 4den dezer tot en met WOENSDAG den 7den Januarij 1857.

Bezwaren tegen den Legger kunnen uiterlijk *acht dagen* na den termijn van nederlegging, bij Burgemeester en Wethouders worden ingebragt.

GRONINGEN, 1 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Nationale Militie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* herinneren de belanghebbenden, dat, volgens art. 21 der Wet van den 8sten Januarij 1817, vóór den 5den Januarij aanstaande bij het GEMEENTEBESTUUR moeten worden ingediend de schriftelijke aanvragen om **ontslag** uit de **Dienst** der NATIONALE MILITIE voor zoodanige **voor zich zelve** dienende Manschappen, die daarop aanspraak kunnen maken, ter zake dat zij in den loop van dit jaar, hetzij door het overlijden van eenen Vader, of wel eener Moeder, weduwe zijnde, of door eene plaats gehad hebbende regterlijke separatie of echtscheiding der Ouders, of eindelijk door overlijden van eenen Broeder of van Broeders, regt op **Vrijstelling** overeenkomstig de bepalingen bij art. 91 en 94 der gemelde Wet gemaakt, verkregen hebben.

GRONINGEN, 11 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Pacht, Huur.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* waarschuwen bij deze degenen, welke iets aan de Gemeente wegens **PACHT, HUUR,** als anders, verschenen in **1856, verschuldigd** zijn, dat verschuldigde op den VERSCHIJNDAG, immers uiterlijk in de maand **December 1856,** te **betalen,** bij gebreke waarvan zij in regten zullen worden aangesproken.

GRONINGEN, 4 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Zij, die na de KERS-VACANTIE tot de **VOORBEREIDENDE KLASSE** voor het ***Stedelijk Gymnasium*** wenschen te worden toegelaten, worden verzocht zich daartoe, vóór of uiterlijk op **den 3den Januarij 1857**, schriftelijk aan te melden bij den ondergeteekende, met overlegging van een BEWIJS van voldaan te hebben aan de verordeningen omtrent de Kinderziekte, en dat zij den ouderdom van 10 jaren bereikt hebben.

Het **EXAMEN** tot TOELATING is bepaald op WOENSDAG den 7den Januarij 1857, des morgens te 10 uur, in het LOKAAL der Voorbereidende Klasse aan het STEDELIJK GYMNASIUM.

GRONINGEN, 20 December 1856.

Mr. J. A. SCHNEITHER,
Gymn. Rector

RAADSVERGADERING,

Dingsdag den 23sten December 1856, 's avonds te 5½ uur.

NIEUWSTIJDINGEN.

PERZIE.

De oorlogsverklaring van wege Engeland tegen Perzië uitgevaardigd wordt thans in haar geheel medegedeeld.

Daarin komt bepaaldelijk voor, dat Engeland, gebonden door zijne overeenkomsten met de Afghaansche vorsten, Perzië moet noopen tot opvolging van het contract waarbij het zich verbonden heeft Herat niet aan te tasten. Dat Herat is op zich zelf niet eene zoo gewigtige plaats, als liggende tusschen groote woestijnen en op 250 a 300 mijlen afstand van Teheran (Perzië's hoofdstad) en 150 mijlen van Kabul (de voornaamste stad van Afghanistan). Maar de stad Herat zelve ligt in eene bekoorlijke landouw, in eene lieftalige vallei, die de natuurlijke en eenige weg is voor alle veroveraars van Indië over land, juist omdat het als vruchtbare plek tusschen de woestijnen van Turkestan en Perzië ligt.

Daarom zijn *Alexander* de Groote, *Dschengis-khan*, *Tamerlan* en *Nadir Schach* er doorgetrokken. De laatste, ofschoon slechts een kemelgeleider, later roover en eindelijk staatsman en krijgsheld, zeide, dat Herat de sabel van Perzië was, en dat hij, die er meester van was, ook meester was van de geheele wereld, de Oostersche wereld namelijk.

Herat is dus het punt, waarover de strijd zal gestreden worden bij den grooten kamp, dien men meent dat in Azië wordt voorbereid. Ruslands uiterste stelling in Azië is reeds digter bij Lahore (in het aan Engeland toebehoorende Hindostan) dan bij Petersburg, digter bij den Indus dan bij Moskou. Engeland ziet het gevaar van dien kant naderen, en heeft daarom, — na vruchteloos te hebben getracht Perzië tot een krachtig bolwerk tegen Rusland te maken en daarvoor milliöenen te hebben besteed, die in 1827 en 1828, in den strijd tusschen Rusland en Perzië bleken weggeworpen te zijn, en na zijn invloed sinds dien tijd bij het hof van Teheran door dien van Rusland te hebben zien vervangen, — Herats onafhankelijkheid trachten te verzekeren door bijzondere verdragen met Perzië en met de emirs van Kabul, Kandahar en Herat zelf. Het heeft verder alles gedaan, om zijn invloed, dien het in Perzië verloor, in Afghanistan te herwinnen; het heeft daartoe herhaalde expeditiën gewaagd, en, na eenmaal geheel te zijn verslagen, zijne eer hersteld en werkelijk veel invloed in Afghanistan verkregen. Rusland heeft echter (naar de Engelsche regering vermoedt) Perzië juist tot de vermeestering van Herat opgezet; en Perzië is daarin ten laatste geslaagd. Liet Engeland dit nu ongestraft toe, zijn invloed ware ook bij de Afghanen verloren.

Daarom heeft Engeland den oorlog aan Perzië verklaard, daarom heeft het voorloopig in de Perzische golf punten bezet, als waarborg voor de ontruiming van Herat. Later moet Engeland misschien verder gaan. Maar 't is nu reeds de vraag: of ook Rusland zich verpligt zal achten om mede openlijk op te treden, ten einde haar reeds verzwakt prestige voor verdere krenking te vrijwaren; of men in Azië een' toestand zal zien herleven, gelijk aan dien van 1853 in Europa, toen Keizer *Nikolaas* zich van een onderpand had meester gemaakt, waardoor het vraagstuk van vrede of oorlog aan het goëddunken der Turken was overgelaten?

Een ieder zal uit de lezing van het hier medegedeelde moeten toegeven, dat Herat op dit oogenblik wel waardig is de algemeene aandacht tot zich te trekken.

De Londensche *Times* veroordeelt de handelingen van de Indische en dus ook van het Engelsche gouvernement, dat zijne bekrachtiging gaf, en stelt als zeker, dat eene menigte menschenlevens en milliöenen geld zullen opgeofferd worden, ten gevolge van het verrassende traktaat, in 1853 door luitenant-kolonel *Sheill* gesloten.

Het opperbevel over de Perzische expeditie is toevertrouwd aan den generaal *Outram*, terwijl het eskader onder de bevelen staat van sir *Henry Leeke*.

RUSLAND.

Het gouvernement gaat ijverig voort, zijne legermagt op den voet van vrede terug te brengen. Wat oorlogzuchtige plannen ook door het gerucht aan Rusland toegeschreven mogen worden, het is zeker, dat Keizer *Alexander* bevel gegeven heeft om de uitvoering van dien maatregel zoo veel doenlijk te bespoedigen, en dat hij zijnen dank heeft doen betuigen aan de hoofdofficieren welke zich het ijverigst gekweten hebben om aan dat verlangen te voldoen.

ITALIE.

Van de op Sicilië met de wapenen in de hand gevangen genomen opstandelingen zijn reeds 8 volgens het krijgsregt doodgeschoten. Naar men meldt, zal men met de grootste gestrengheid tegen de bedrijvers van dezen mislukten opstand te werk gaan, en is de Koning niet voornemens aan eenig verzoek om genade gehoor te geven.

Al de te Napels gevestigde Engelschen hebben persoonlijk aan den Koning een adres van gelukwensching doen toekomen. De andere vreemdelingen hebben insgelijks aan den Koning hunne verontwaardiging over den aanslag op Zr. Ms. leven betuigd. De illuminatie was algemeen en heeft vier dagen geduurd.

— Te Napels is een nieuw reglement voor het toezigt op de studenten uitgevaardigd. De professoren zullen maandelijks en jaarlijks verslag geven aangaande het gedrag der studenten, hunne vroomheid, en hun bezoeken van de mis en dergelijken. De straffen voor de studenten bij overtreding van een en ander worden evenzeer in dit reglement aangegeven.

DUITSCHLAND.

De bekende bisschop *Arnoldi* te Trier heeft dezer dagen een' herderlijken brief uitgevaardigd, waarbij hij, onder meer voorschriften over het kerkgezang, ook bepaalt, dat geene gezangen in de volkstaal mogen worden toegelaten bij groote of kerkelijke plegtigheden.

ZWITSERLAND.

De Fransche *Moniteur* geeft thans rekenschap van Frankrijks gehouden gedrag in de verwikkelingen die tusschen Pruissen en Zwitserland zijn ontstaan ter zake van het kanton Neufchâtel. Dat belangrijk artikel zal er wel toe bijdragen om het ernstige der kwestie nog meer te doen uitkomen. Het is van den volgenden inhoud:

»De groote mogendheden onderteekenden in het jaar 1852 te Londen een protocol, waarbij de regten van Z. M. den Koning van Pruissen op Neuenburg (Neufchâtel) werden erkend. De regering des Keizers, welke even als de andere kabinetten door de onderteekening van dit verdrag gebonden was, kon, hoezeer zij zich ook voor Zwitserland interesseerde, niet miskennen wat door het verdrag geheiligd was. In het jaar 1848 scheurde de revolutie den band los, die het kanton aan den Koning verbond. De Koning had voortdurend geprotesteerd en gereclameerd ten gunste der overwonnen partij, welke beweerde onderdrukt te worden. In Sept. dezes jaars beproefde de overwonnen partij zich te wreken. De poging mislukte.

»Deze gebeurtenis moest natuurlijk tot een geschil tusschen Zwitserland en Pruissen aanleiding geven. De eerste liet troepen uitrukken, om de orde in Neuenburg te herstellen. Pruissen achtte het in strijd met zijne eer, dat mannen teregt zouden staan, die de koninklijke vlag hadden geheschen. Frankrijk moest door zijne geografische ligging een bijzonderen invloed op de schikking van het geschil uitoefenen. De Koning heeft zich tot den Keizer gewend en hem te kennen gegeven hoe zeer hij in het lot der gecompromitteerde mannen belang stelde; hij verzocht den Keizer te gelijker tijd hunne invrijheidstelling te vorderen, terwijl hij hem tevens zijne verzoenende stemming kenbaar maakte. De Fransche regering zou zich gelukkig achten, wanneer zij het geschil kon voorkomen.

»Aan het verlangen van den Koning gevolg gevende en aangemoedigd door hare genegenheid voor Zwitserland en de verzoenende stemming van Pruissen, verlangde zij de invrijheidstelling der gevangenen; zij stelde aan Zwitserland voor, dat het geenszins gecompromitteerd werd, wanneer het niet aan de vorderingen van Pruissen, doch aan de voorstellen van Frankrijk gehoor gaf. Aan den anderen kant verborg de Fransche regering haar de gelukkige gevolgen niet, welke deze concessie zou hebben, daar zij Frankrijk eenigermate verpligtte om elke gewapende botsing in dit geschil te voorkomen en ijverig te trachten om van den Koning eene definitieve regeling der kwestie te verlangen, welke aan de wenschen van Zwitserland beantwoordde.

»Ongelukkigerwijze werden deze raadgevingen niet opgevolgd. De regering van den Zwitserschen bond achtte het verkieslijker aan den in den omtrek ijverenden demagogischen invloed toe te geven dan aan de raadgevingen, welke alleen ontsproten waren uit den wensch om op vriendschappelijke wijze een einde te maken aan eene kwestie, die reeds zoo geruimen tijd hangende is en de rust van Europa zou kunnen in gevaar brengen. Ook vond Frankrijk aan den eenen kant gematigdheid en het verlangen om, toegevende aan den drang der politieke omstandigheden, aan de kwestie een einde te maken, aan den anderen kant daarentegen betreurenswaardigen tegenstand, overdreven gevoeligheid en volkomen onverschilligheid omtrent zijne raadgevingen. Zwitserland zal zich daarom niet behoeven te verwonderen, wanneer het in den loop der gebeurtenissen niet meer den goeden wil vindt, welken het zich ten koste van een nietig offer gemakkelijk kon verzekeren."

Het valt niet te ontkennen, dat deze officiële verklaring van Frankrijk alles behalve geruststellend is voor Zwitserland. Men kan er uit opmaken, dat Frankrijk dit land aan zijn lot zal overlaten, zoo Pruissen door kracht van wapenen zijn regt op Neufchâtel wil handhaven, in welk geval het kanton Schafhausen als pand voor de teruggave van het bedoelde vorstendom zoude worden bezet, zoo als dit in den laatsten tijd is te kennen gegeven. Wat Engeland in dit geval zal doen, valt voor alsnog moeijelijk te gissen, alleen doet men opmerken, dat op dit oogenblik de Koning van Pruissen in sommige Engelsche dagbladen geenszins gespaard wordt. Maar veel bewijst dit nog niet, daar ook Oostenrijk voor eenige maanden hevig aangevallen werd door die dagbladen, terwijl thans zoo innige overeenstemming tusschen Engeland en Oostenrijk bestaat.

De Londensche *Times* keurt dit artikel zeer af, en uit de hoop, dat Frankrijk met zijne pogingen om eene bemiddeling tot stand te brengen moge voortgaan. Het blad geeft aan Pruissen den raad, af te zien van zijne aanspraak op het kanton Neufchâtel.

Dit laatste schijnt intusschen nog niet in de bedoeling der Pruissische regering te liggen. Integendeel wint in de militaire kringen van Berlijn het gevoelen veld, dat de Pruissische troepen stellig tegen Zwitserland zullen oprukken, bijaldien door dat land niet aan den wensch van Pruissen voldaan wordt. Men noemt reeds den generaal *von Bonin* als opperbevelhebber der Pruissische troepen; anderen meenen te weten, dat het kommando aan den generaal *v. d. Gröben* opgedragen zal worden.

Volgens de jongste berigten uit Bern, is daar het gerucht in omloop, dat den bondsraad een Pruissisch ultimatum is overhandigd, waarin de onverwijlde vrijlating der royalistische gevangenen wordt verlangd, onder de bedreiging, dat bij langere weigering, de Pruissische troepen naar de Zwitsersche grenzen zullen marscheren.

GROOT-BRITTANJE.

Uit Groot-Brittanje valt weinig te berigten. De binnenlandsche staatkunde staat geheel stil, nu de ministers naar hunne landgoederen zijn vertrokken, van waar zij eerst na de feestdagen in Londen zullen terugkeeren. De kwestiën met het buitenland rusten mede voor een oogenblik, totdat ze door de Parijsche conferentie weder zullen worden wakker geschud. Ook aan locale nieuwstijdingen ontbreekt het genoegzaam geheel.

— De voortdurende uitbreiding van Londen is niet alleen voor vreemde bezoekers en voor de bewoners dier reuzenstad zelve eene bron van menigvuldige verwarring, maar ook de politie heeft vrij wat moeite om haar personeel met dien grooten wasdom gelijken tred te doen houden. Er is nu weder tot eene aanzienlijke vermeerdering daarvan besloten. Thans heeft de postdirectie eene voordragt gedaan om een paar honderd straten om te doopen. Hoe noodig dit is, moge hieruit worden opgemaakt, dat er tegenwoordig in Londen zijn 62 George-street, 75 Charles-, 45 John-, 44 King-, 38 Queens-, 31 Williams-, 25 Jamesstreet, enz.; kortom, men heeft aangetoond, dat tegenwoordig 571 straten slechts 17 verschillende namen hebben. Daarin behoort verandering te komen. De postdirectie slaat nu voor die straten om te doopen naar bekende familie-namen.

— De beroemde reiziger dr. *Livingstone*, die 17 jaren lang in de binnenlanden van Afrika omgezworven heeft en nu onlangs in zijn vaderland is teruggekeerd, zal binnen kort aan het Londensche geografisch gezelschap zijne verbeterde kaarten van Zuid-Afrika mededeelen. Merkwaardig is het dat hij de oude kaarten van dat werelddeel veel beter acht dan de latere. Waar op de kaarten gewoonlijk eene ledige witte vlakte is aangeduid, vond hij waterrijke, vruchtbare en digt bevolkte landstreken, en hoe dieper hij in het binnenste van het vaste land doordrong, des te digter en beschaafder scheen hem de bevolking toe. De stammen waren minder wild en argwanend, hadden meer behoeften en beter geordende regeringen. Zoo trof hij er aan die met de genezende kracht der inenting en quinine volkomen bekend waren, en bij wie eene overlevering van den zondvloed van Noach was bewaard gebleven. Zij handelden met goud en ivoor, 't welk van hand tot hand ging, totdat het de kusten en zoo de Europesche kooplieden bereikt. Opvallend groot moet het aantal jagtdieren zijn die tusschen den 8sten en 23sten graad Z. B. rondzwerven. De vrees voor wilde dieren daarentegen moet in Afrika op verre na zoo groot niet zijn, als men in Europa meent. Dr. *Livingstone* heeft een grooten schat van ethnologische, geografische en geologische merkwaardigheden in zijn vaderland medegebragt.

FRANKRIJK.

Uit hetgeen thans door eenige half-officiële dagbladen wordt medegedeeld, blijkt, dat al de mogendheden, welke in de aanstaande conferentie zullen worden vertegenwoordigd, zich hare denkwijze omtrent Bolgrad hebben voorbehouden, en dat meer in het bijzonder het Fransche gouvernement besloten heeft om in geen opzigt af te wijken van de beginselen vroeger door hetzelve verkondigd, zoo te Londen, als te Weenen en te Petersburg.

Volgens den Parijschen correspondent van den *Nord*, hebben de tweede gevolmagtigden van Rusland, Engeland, Pruissen, Oostenrijk en Sardinië reeds aan graaf *Walewski* doen weten, dat zij van hunne hoven de noodige instructiën voor de conferentie ontvangen hebben. De Turksche gevolmagtigde wacht nu nog alleen op de zijne.

— Prins *Frederik Willem* van Pruissen wordt ten hove zeer gevierd. Naar men verneemt heeft hij, namens den Koning zijnen oom, Keizer *Napoleon III* tot een bezoek te Berlijn uitgenoodigd en heeft de Keizer die uitnoodiging aangenomen. De betrekkingen tusschen Frankrijk en Pruissen schijnen dus hoe langer zoo meer inniger te worden.

— Het geschil tusschen *l'Univers* en *l'Ami de la Rèligion* of den abt *Cognat*, dat eerst geschikt was, is door een nieuw artikel in laatstgenoemd blad weder levendig geworden, zoodat de heer *Veuillot* zijne verklaring, om van het proces af te zien, ingetrokken heeft. De zaak is thans op nieuw voor de regtbank gebragt, doch acht dagen uitgesteld.

— De heer *de Salvandy*, lid van het instituut, uitstekend letterkundige, vroeger medearbeider aan het *J. des Débats* en minister onder *Lodewijk Philips*, is Maandag op 61jarigen leeftijd overleden. Voor eenigen tijd reeds werd zijn dood, doch toen te voorbarig, gemeld.

— Van de 34,987 kinderen die in 1855 te Parijs werden geboren, waren niet minder dan 10,917 onecht, en van deze werden 1875 erkend. In dat jaar werden aldaar gesloten 11,805 huwelijken, en stierven er 36,016 menschen; dus overtrof het cijfer der overledenen dat der geborenen met 1029.

BELGIE.

De kamer van volksvertegenwoordigers heeft den 15den dezer de geheele begrooting der middelen en inkomsten voor 1857, ten gezamenlijken bedrage van 138,604,990 francs, benevens 1,000,000 fr. als opbrengst van te verkoopen domeinen, met algemeene stemmen aangenomen.

Eerstdaags zal door het Belgische gouvernement eene wet voorgedragen worden, waarbij eene som van omstreeks 1,200,000 fr. beschikbaar gesteld wordt om de bezoldiging der ambtenaren, wier jaarwedde minder dan 1600 fr. bedraagt, met 12 tot 15 ten honderd te verhoogen.

NEDERLAND.

STATEN GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Donderdag den 18den December.

Aan de orde wordt gesteld het wets-ontwerp houdende verhooging van hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1856. (bijdrage voor den aanleg van een kanaal ter verbinding van de Drentsche hoofdvaart te Assen met de haven van Groningen).

De heeren *Tonckens*, *van Rijckevorsel*, *van Swinderen*, *Cremers* en *van Roijen* bestrijden het wetsontwerp als ontijdig, 't welk daarentegen door den minister van de Hervormde eeredienst en den heer *van Dam van Isselt* wordt verdedigd.

In stemming gebragt, wordt dit ontwerp verworpen met 28 tegen 8 stemmen.

(*Voor:* de heeren *van der Oudermeulen*, *Martens van Sevenhoven*, *Borski*, *van Dam van Isselt*, *Bosch van Drakestein*, *van Sassen*, *Tonckens* en *de Voorzitter.*)

Deze uitslag was reeds te vermoeden nadat het te dezer zake uitgebragte verslag der commissie van rapporteurs was bekend geworden. Daarin wordt toch gezegd, dat in de afdeelingen de vraag was gedaan of werkelijk die toestand kon geacht worden aanwezig te zijn, welke de wet van den 10den April 1854 als voorwaarde der uitkeering van *f* 200,000 voor dat kanaal had gesteld; — dat verreweg de meeste leden niet toestemmend hierop konden antwoorden, omdat, ofschoon eene som van *f* 100,000 was toegezegd door de provinciën Groningen en Drenthe, mitsgaders door de steden Groningen en Assen, noch op de provinciale, noch op de stedelijke begrootingen van 1856 en 1857, immers wat Groningen betreft, eenig cijfer hiervoor was uitgetrokken, terwijl ook de aandeelhouders in de naamlooze maatschappij wel ingeschreven, doch zelfs niet ten deele betaald hadden; — dat men in dezen stand van zaken vrij algemeen niet kon toegeven, dat » al het tot de voltooijing vereischte inderdaad *aanwezig* was," — redenen waarom men gaarne van de Regering zou vernemen, welke bewijzen zij heeft, dat reeds nu aan de voorwaarden der wet van den 10den April 1854 is voldaan, en dat de voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoering van het werk reeds voleindigd, of ten minste in gereedheid gebragt zijn.

Bij de memorie van beantwoording verklaarde de Regering hierop, dat volgens hare meening, werkelijk die toestand kan geacht worden aanwezig te zijn, welke de wet van den 10den April 1854 als voorwaarde der uitkeering van de bijdrage van *f* 200,000 heeft gesteld; — dat toch een eerste vereischte van die voorwaarde was, » dat tot de uitvoering van het werk konde worden overgegaan," — dat dit thans het geval is, daar bij kon. besluit van den 17den Junij de statuten van de Noord-Willemsvaarts-maatschappij werden goedgekeurd; reeds sedert den 1sten October j.l. civiel-ingenieurs bij de onderneming werkzaam zijn; de onteigening der perceelen van het kanaal, met uitzondering van zeer weinige grondstukken, in der minne is afgeloopen; met den 1sten November j.l. reeds eenige gronden in bezit genomen en betaald zijn; verder de deelnemers in de uitgeschreven en volteekende geldleening op den 1sten November j.l. 20 ten honderd der deelneming hebben gestort, terwijl eene tweede storting, ten bedrage van 40 pCt., tegen de maand Mei van het volgende jaar is uitgeschreven, en men rekent dat in den loop van de maand Januarij met de graafwerken kan worden aangevangen; — dat een tweede vereischte was, » dat behoorlijke zekerheid zij verkregen dat de overige middelen, dat zijn de gelden behalve de bijdrage van *f* 200,000, aanwezig zijn"; — dat ook dit het geval is, en dat uit het vooralsnog niet uittrekken van de provinciale en gemeentelijke subsidiën op de begrootingen voor het volgende dienstjaar, niet kan worden afgeleid, dat de onderwerpelijke wetsvoordragt ontijdig zoude zijn.

Tweede Kamer.

Zitting van Donderdag den 18den December.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslaging over de wet op de middelen voor 1857.

De onderdeelen van dat ontwerp worden achtervolgens goedgekeurd. Het voorname onderwerp van de discussie van dezen dag was de post wegens de uitkeeringen uit de geldmiddelen van 's rijks Overzeesche bezittingen. Men weet dat sedert een tal van jaren, onder de middelen worden gerangschikt *f* 9,800,000 tot rentebetaling voor de schuld welke ten laste van 's rijks overzeesche bezittingen is daargesteld, en *f* 4,700,000 als voorloopig beschikbaer op get vermoedelijk batig slot der kolon. administratie hier te lànde. Dat is dus te zamen *f* 14½ mill. uit de kolon. geldmiddelen. Ten vorigen jare is dat bedrag verhoogd met *f* 1,000,000 als buitengewone bijdrage tot herstel der marine, welk bedrag dit jaar is verminderd tot *f* 800,000, derhalve wordt, van Regeringswege, onder de middelen voor het volgende jaar uit de geldmiddelen van 's rijks overzeesche bezittingen uitgetrokken een bedrag van *f* 15.300.000. Intusschen bedraagt de som uit de koloniale geldmiddelen, dienst 1856, in 's rijks schatkist reeds gestort, of te storten, facultatief *f* 28.535.549. Trekt men daarvan af, waarop óver 1856 gerekend is, namelijk *f* 15,500,000, dan behoudt men nog eene som boven de raming van *f* 13,035,549. Nu bebben de heeren *Thorbecke*, *van Bosse* en *Sloet tot Oldhuis* een amendement voorgesteld, om uit het koloniaal batig slot, over het dienstjaar 1856, dat dus reeds voorhanden is, eene som van *f* 13,000,000 onder de middelen voor 1857 te rangschikken, en onder de uitgaven eene som van *f* 6,000,000 te brengen voor amortisatie.

Over dit amendement nu liepen de discussiën zeer uiteen. De heer *Thorbecke* vangt aan met het te verdedigen en betoogde, dat het strekte om de waarheid en volledigheid der begrooting te bevorderen. Het amendement wordt bestreden door de heeren *van Rappard*, *Dirks*, *van Reede van Oudthoorn* en *Hoffman*, terwijl ook de heeren *Rochussen* en *Stolte* zich tegen het amendement verklaren. De hoofdbezwaren bestonden hierin: 1) dat men, sedert vele jaren, als beginsel had aangenomen, om als vermoedelijk koloniaal batig slot slechts *f* 4,700,000 onder 's rijks middelen te rangschikken, en dat het gevaarlijk was, om thans, als het ware ter loops, van dat beginsel af te wijken; 2) dat men in allen gevalle de zaak nu niet wilde regelen, omdat dit veel doelmatiger geschieden kon bij de vaststelling der comptabiliteitswetten, zoo van het moederland als van de koloniën, die sedert lang worden te gemoet gezien, en 3) dat men de vrees koesterde, dat het brengen van een zoo aanzienlijk batig slot onder de middelen, aanleiding geven zou tot nieuwen aandrang of het doen van nieuwe voorstellen tot het afschaffen van belastingen.

De voorstellers trachten die bedenkingen te wederleggen en verklaren, dat het volstrekt in hunne bedoeling niet lag, om vermindering van lasten op wisselvallige koloniale baten te doen steunen. Zelfs de heer *van Hoëvell* komt tegen dat denkbeeld op en herinnert, dat hij reeds in 1849 denzelfden weg als de voorstellers had aangeprezen; maar, zoo als men dit dikwerf gezien heeft, het baatte niet, de tegenstand werd niet overwonnen.

De *ministers van financiën* en van *koloniën* verklaren zich tegen het amendement en vereenigen zich met de bezwaren, welke daartegen waren ingebragt. De zaak behoort bij de wet op de comptabiliteit te huis. Wierd het amendement aangenomen, er zouden welligt geene genoegzame middelen zijn om te voorzien in de vele uitgaven welke nog te wachten zijn, zooals die voor de emancipatie, den Sondtol, de maatschappij van weldadigheid, enz. Zij wezen daarbij op wisselvalligheid der O. I. baten. De minister van koloniën kwam tegen de bewering op, dat Indië zou worden opgeofferd aan de batige saldo's.

In stemming gebragt, wordt het amendement van de heeren *van Bosse c.s.*, om 13 millioenen uit de voorhanden koloniale baten onder de middelen te rangschikken, *verworpen* met 38 tegen 30 stemmen.

(*Voor:* de heeren *van Hoëvell*, *van Bosse*, *Limpens*, *Beens*, *van der Veen*, *L. D. Storm*, *Dullert*, *Bots*, *Anemaet*, *Jespers*, *Hugenholtz*, *van Eck*, *Zijlker*, *Dommer van Poldersveldt*. *Gevers Deynoot*, *Hengst*, *de Lom de Berg*, *van Wintershoven*, *Strens*, *van der Linden*, *Sloet tot Oldhuis*, *Meeussen*, *Westerhoff*, *Reinders*, *Thorbecke*, *ten Cate*, *Hoynck van Papendrecht*, *de Poorter*, *van Zuylen van Nyevelt* en de voorzitter (de heer *van Goltstein.*)

Daarop trekken de voorstellers hun tweede amendement op hoofdstuk IX A in.

Vervolgens wordt de wet op de middelen in haar geheel aangenomen met 52 tegen 16 stemmen.

(*Tegen:* de heeren *Anemaet*, *Jespers*, *ter Bruggen Hugenholtz*, *van Eck*, *de Lom de Berg*, *van Wintershoven*, *Strens*, *van der Linden*, *Meeussen*, *Thorbecke*, *Hoynk van Papendrecht*, *van Zuylen van Nyevelt*, *van Hoëvell*, *van Bosse*, *Storm* en *Dullert.*)

Op morgen zal de Kamer hare verdere werkzaamheden vervolgen.

Uit het verslag van rapporteurs voor de crediet-wet voor het dep. van binnenl. zaken blijkt, dat eenige leden hunne bevreemding hebben aan den dag gelegd, dat de memorie, bij dit ontwerp gevoegd, is uitgegaan van denzelfden minister, die het oorspronkelijke heeft verdedigd en alleen ter zake van ongesteldheid, door den minister van financiën is onderteekend; dat derhalve bij het ophouden dezer ongesteldheid, de minister zijne werkzaamheden zal hervatten, en dat zij, lettende op de omstandigheden, onder welke de begrooting is afgestemd, zwarigheid maken om de crediet-wet goed te keuren, en het wenschelijk achten, dat nog vóór de beraadslaging daarover, door den Koning een bepaald besluit zou worden genomen op het ingediend verzoek van den bedoelden minister, om uit zijne betrekking te worden ontslagen.

Een groot aantal leden, heeft echter verklaard, dat, al mogt ook dergelijk besluit wenschelijk zijn, daarop niet van de zijde der Kamer mag worden gewezen, zonder te kort te doen aan het grondwettig regt van de Kroon, nopens het naar welgevallen benoemen en ontslaan van de hoofden der ministeriële departementen; dat bij eene verwerping van eene begrootingswet altijd wordt ondersteld, dat door eene crediet-wet in de loopende dienst zal worden voorzien en de voordragt in dien zin dient te worden beoordeeld.

De Regering heeft verklaard, dat de voordragt met geen ander doel is ingediend, dan om in de loopende dienst te voorzien, en opdat bij een departement, waaraan zoo vele belangen verknocht zijn, geen stilstand plaats hebbe; dat alle nieuwe uitgaven, welke uitstel gedoogen, zullen worden aangehouden, en daaronder ook, ofschoon niet zonder leedwezen, het bouwen eener sterrewacht te Leiden.

'S GRAVENHAGE, 19 December.

Bij kon. besluit van den 4den dezer zijn benoemd tot ridders der orde van den Ned. Leeuw de heeren: jhr. mr. *D. C. A. van Hogendorp*, resident van Japara; jhr. mr. *H. C. van der Wijck*, resident der Preanger regentschappen; mr. *A. J. Swart*, president van den raad van justitie te Batavia; *G. C. van Rijck*, oud-algemeen-ontvanger te Batavia; *W. Poolman*, president van de factorij der Ned. Handelmaatschappij te Batavia; de met verlof hier te lande aanwezige kolonel der infanterie van het leger in Ned. Indië *J. A. Veenhuijzen*, en de luit.-kolonel der artillerie van het leger in Ned. Indië *N. H. W. Stumphius Whitton.*

— Bij kon. besluiten van den 16den zijn benoemd: tot substituut-griffier bij het prov. geregtshof in Overijssel, mr. *C.* baron *Bentinck*, thans griffier bij het kantongeregt te Zwolle; en in diens plaats tot griffier, mr. *W. F. E.* baron *van Aerssen Beijeren van Voshol*, advokaat aldaar; en tot procureur bij de arr.-regtbank te Leiden, *M. E. Booij*, procureurs-klerk aldaar.

— Bij kon. besluiten van den 13den en 14den zijn benoemd tot ontvangers der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen: te Spaarndam c. a., de heer *M. Beute*, thans commies der 1ste kl. te Zuilichem; en te Steenderen de heer *B. H. Chevallereau*, thans ontvanger te Gramsbergen.

— De heer *Escher* is eervol als directeur-generaal van marine ontslagen, en benoemd tot inspecteur en adviseur voor de zeemagt.

— Wij kunnen met genoegen melden, dat de gezondheidstoestand van den minister van binnenlandsche zaken gunstiger wordt.

— Ook uit de gemeenten Amsterdam en Gorinchem zijn adressen, door vele notabele personen geteekend, aan den Koning opgezonden, waarin aan Z. M. dank wordt toegebragt voor het door H.D. genomen besluit om het ontslag van dr. *G. Simons*, als minister van binnenlandsche zaken, niet aan te nemen.

Uit het kiesdistrict Gorinchem is verder een adres aan den Koning opgezonden, waarin adressanten hun grievend leedwezen betuigen, dat voor het district Gorinchem, — waaruit de heer jhr. mr. *P. J. Elout van Soeterwoude* is afgevaardigd, en die vóór de stemming over de begrooting van binnenlandsche zaken de vergadering verliet, en *met kennelijk opzet* zijne stem niet uitbragt, terwijl hij, toen bij de staking der stemmen den volgenden dag andermaal over dit hoofdstuk moest worden gestemd, uit de vergadering wegbleef, — niet gestemd is vóór de begrooting van het dep. binnenl. zaken, » aan welks hoofd," betuigen zij, » door U. M. een man geplaatst werd, voor wiens benoeming de adressanten in voornoemd district U. M. dankbaar zijn, omdat het in de bekende vaderlandsliefde en onverdeelde trouw aan Oranje, mitsgaders de veelvuldige bekwaamheden van den heer dr. *Simons* waarborg heeft dat de belangen van Nederland zullen behartigd worden."

— Uit een overzigt van de opbrengt der middelen (hoofdsom en opcenten) over de elf eerste maanden van 1856 in vergelijking gebragt met de raming van dat jaar en de opbrengst over hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, blijkt, dat in 1856 is ontvangen voor een bedrag van *f* 51,430,152.69, tegen *f* 50,327,361.11 in 1855; zijnde dus *f* 1,102,791.58 meer dan in het vorige jaar, terwijl er *f* 2,173,702.15 boven de raming is ontvangen.

— Uit het verslag, door de algemeene rekenkamer over 1855 aan de Tweede Kamer der Staten Generaal medegedeeld, hetwelk overigens geene zeer belangrijke punten van comptabiliteit bevat, ontleenen wij de volgende statistieke opgaven omtrent de Nationale Schuld:

	Ultimo 1854.	Ultimo 1855.
Het kapitaal op het Grootboek der Nat. W. S. rentende 2½ pCt. bedoeg	*f* 803,615,500.	*f* 784,116,200.
Dat rentende 3 pCt. bedroeg.	- 120,135,300.	- 117,930,700.
Dat rentende 4 pCt. bedroeg.	- 233,044,000.	- 232,922,500.
De schuldbekent. van het Amort. Synd., rentende 3½ pCt., bedroeg.	- 20,520,000.	- 20,220,000.
De schuldbrieven ten laste der Overz. Bezittingen, rent. 4 pCt., bedroegen	- 14,748,500.	- 14,738,500.
De Schatkistbiljetten, rent. 4 pCt., bedroegen.	- 450.	- 300.
Die rentende 3 pCt.	- 2,193,000.	
Totaal	*f* 1,194,256,750.	*f* 1,169,928,200.

Waaronder niet zijn opgenoemd de lijfrenten ten laste van het rijk (van welke een bedrag van *f* 3654 in 1855 is vrijgevallen) en de leeningen ten laste van eenige wegen. Een kapitaal van *f* 48,788,000, rentende 2½ pCt., en *f* 1,010,300, rentende 3 pCt., staat ten name der Nederl. bank, als waarborg voor de verzilvering der muntbiljetten; daarvan behoeft dus geen rente te worden betaald; deze sommen zijn in bovenstaande opsomming begrepen.

LEEUWARDEN, 18 December.

In de heden gehouden zittingen van den gemeenteraad zijn o. a. behandeld en afgedaan de ontwerp-verordening op de heffing eener plaatselijke directe belasting benevens de verordening op de invordering daarvan. De eerste is aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en de tweede met 13 tegen 2 stemmen, beide hier en daar gewijzigd. Het is te hopen dat deze verordening nu eindelijk door de goedkeuring der hoogere autoriteiten moge worden bekrachtigd en in werking gebragt.

ASSEN, 17 December.

Bij kon. besluit van den 17den dezer is de heer mr. *W. Alingh*, inspecteur der jagt en visscherij in Drenthe, op zijn verzoek eervol uit die betrekking ontslagen.

— Met genoegen wordt opgemerkt, dat de schadelijke wormen die dezen herfst op verschillende plaatsen in meerdere of mindere mate nadeel aan het te veld staande winterkoren hebben toegebragt, thans meest overal zijn verdwenen, althans men merkt ze niet meer op. Vermoedelijk heeft het koudere weder en de onlangs ingevallen vorst daarop gunstig gewerkt.

GRONINGEN, 20 December.

Ter gelegenheid der verkiezing bij herstemming voor een lid van de kamer van koophandel en fabrijken zijn 50 kiezers opgekomen. De heer A. VAN CALCAR heeft 31 en de heer J. GORTER 19 stemmen op zich vereenigd, zoodat de eerste benoemd is. Het getal kiezers is 675.

— Gisteren avond omstreeks 8 uur verliet P. HUIZINGA, 60 jaren oud en wonende aan het Boterdiep, zijne woning om nog eenige bezigheden te verrigten. Hij mogt evenwel daarin niet weder keeren. Heden morgen vond de schuitevaarder S. RIDDERBOS, varende op den Andel, bij de zoogenoemde Romeinen in het Boterdiep een lijk, dat al spoedig bleek te zijn dat van bovengenoemden persoon, die hoogst waarschijnlijk ten gevolge van het mistige weder en de gevaarlijke passage aldaar, in het water was gestort. Geneeskundige hulp werd ingeroepen, doch te vergeefs; de levensgeesten waren reeds geweken.

— Bij kon. besluit van den 17den dezer zijn benoemd tot leden van het bestuur van het waterschap de Noordpolder, de heeren G. REINDERS, H. K. WELT, T. P. SCHOTTENBURG, H. H. ADDINGA en J. S. ARKEMA.

— Op den stal van de erven P. F. HUIZENGA, te *Baflo*, is de longziekte uitgebroken. Maandag den 15den dezer is eene aan hen toebehoorende koe, welke door den heer P. WERKMAN, rijks-veearts te Leens, voor longziek was verklaard, op last van den burgemeester der gemeente Baflo, afgemaakt en bij de opening door genoemden veearts longziek bevonden. Op dezen stal bevinden zich nog 23 runderen, die voor alsnog schijnbaar gezond zijn.

Op last van den commissaris des Konings zal om bedoelden stal een kring worden getrokken van 300 ellen.

— Men verneemt dat dezer dagen bij 't gemeentebestuur te Harlingen een in 't Latijn geschreven brief van een der Protestantsche (hervormde) superintendenten in Hongarije ontvangen is, onderzoek doende, of aldaar nog dezelfde gelegenheid bestaat voor de kostelooze theologische studiën, waarvan in vroegere jaren, tijdens den bloei der Franeker akademie, zoo velen gebruik maakten. 't Is te hopen, dat de arme Hongaren in Leiden, Utrecht of Groningen mogen vinden, wat thans voor hen te vergeefs in Franeker gezocht wordt. (*Harl. C.*)

— In navolging van velen, is ook door de ingezetenen van Augustinusga besloten om het Nieuwjaarsbedelen af te schaffen. — Om evenwel de armen niet teleur te stellen, heeft zich uit de aanzienlijkste ingezetenen eene commissie gevormd, tot inzameling van gelden, ten einde hiervoor aan eigene behoeftige ingezetenen en armen eenige levensmiddelen uit te deelen. Over het algemeen hebben de ingezetenen door ruime bijdragen getoond, deze nuttige zaak op prijs te stellen. Eere zij den ontwerpers van deze handelwijze, dank alle gevers.

— Naar men verneemt, heeft het Z. M. den Koning bij een dezer dagen genomen besluit behaagd eene zekere som voor de corpsen van het leger beschikbaar te stellen, tot verwarming van de kamers der soldaten in de kazerne gedurende dezen winter; een middel dat zeer veel zal bijdragen om hun het leven in de kazerne te veraangenamen, en tevens meer dan eenig ander middel de huiselijkheid van den soldaat bevorderlijk zal zijn.

KERKNIEUWS.

'S GRAVENHAGE, 18 Dec. Heden is tot predikant bij de Herv. gemeente alhier beroepen de heer dr. L. W. E. RAUWENHOFF, pred. te Dordrecht.

— Tot predikant bij de Herv. gemeente van Kerkwerve is beroepen de kandidaat A. VAN DER MEY.

— Te Zalt-Bommel is uit het vroeger vermelde twaalftal van predikanten, het volgende zestal gemaakt, als: BERLAGE te Naarden, VAN HONART te Moerdijk, KELLER VAN HOORN te Baambrugge, KOCH te Oosterwijk, VAN DER WILLIGEN te Vorchten, en TE WINKEL te Bennenbroek.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

GRONINGEN, 20 December.

Van de telegrafische depêches voor ons nommer van eergisteren bestemd, doch daarin wegens te late ontvangst niet opgenomen, was de eerste (den stand der effecten opgevende) reeds vóór 5 uur en de tweede (Kamernieuws uit 's Gravenhage) 6 minuten vóór 7 te Amsterdam aan het bureau afgegeven. Wij ontvingen die berigten eerst te 8½ en 10¼ uur, dus beide meer dan 3½ uur na de afgifte. Daar er dien dag noch stoornis op den draad was, noch ook veel drukte in het overseinen, kunnen wij die late ontvangst niet anders dan aan de traagheid der heeren telegrafisten te Amsterdam toeschrijven.

Gisteren avond werden ons nog de volgende mededeelingen gedaan:

'S GRAVENHAGE, 19 December.

De Tweede Kamer heeft in hare zitting van heden *aangenomen:*

a) met algemeene stemmen, hoofdstuk IX A (*Nationale schuld*) der staatsbegrooting voor 1857.

b) insgelijks met algemeene stemmen, het door de Regering ingediende wetsontwerp tot verkoop en amortisatie van nationale rentegevende schuld.

c) het wetsontwerp tot voorloopige vaststelling van hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1857 (de halfjarige credietwet).

Bij de beraadslagingen over dit laatste wetsontwerp heeft de minister van justitie de verklaring afgelegd, dat de Koning het door den heer *Simons* ingediende ontslag als minister van binnenlandsche zaken niet heeft aangenomen; dat Z. M. in tegendeel wenscht dat de heer *Simons* het wets-ontwerp op het lager onderwijs zal aanbieden en dat derhalve besloten is dat ontwerp na het reces aan de Kamer aan te bieden.

Heden avond ontvangen wij de volgende depêches:

'S GRAVENHAGE, 20 December.

De Tweede Kamer der Staten Generaal is op reces gescheiden tot den 17den Februarij, wanneer het wets-ontwerp op het lager onderwijs zal worden aangeboden.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 20 *December.*

NEDERLAND Werk. Schuld	à 2½	pCt.	63½.
Dito Dito	» 3	»	75½.
Dito Dito	» 4	»	94½.
OOSTENRIJK Metalliek	» 5	»	73 11/16.
Dito 1851 en 1852	» 2½	»	38 7/16.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	83 13/16.
Dito Nation. Metall	» 5	»	74⅞.
SPANJE Onbep. St.	» 1½	»	23½.
Dito Binnenl	» 3	»	37 11/16.
PORTUGAL	» 3	»	44 11/16.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	103.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	—
Dito bij *Hope*	» 4	»	—
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	—
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	»	—
Dito . . . . 6de serie	» 5	»	95½.

LONDEN, 20 *December.* Consols 94¼.

PARIJS, 20 *December.* Fransche 3 pCt. 67.15.

WEENEN, 20 *December.* Metalliek 5 pCt. *f* 81¼. Nat. Leening *f* 83½. Wissel op Londen *f* 10.18. Zilver *f* —.

BIJBLAD No. 36.

Behoort bij de Groninger Courant van
21 *December* 1856, *no.* 153.

VERSLAG

VAN DE HANDELINGEN DER STATEN GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Woensdag den 17den December.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over het ontwerp van wet tot vaststelling der middelen voor 1857.

De heer *van Wintershoven* beklaagt zich, met het oog op Limburg, over de kwelling der ingezetenen bij de invordering der personele belasting.

De heer *van Zuylen van Nyevelt* erkent, dat de tegenwoordige financiële toestand zeer veel stof tot tevredenheid oplevert, maar betreurt aan den anderen kant de verhooging van uitgaven die meer dan het dubbele der rentebetaling bedraagt, en beschouwt voorts het bestaande stelsel van belastingen, als onoordeelkundig. Hij heeft met leedwezen gezien, dat de minister van financiën veel behoudender is geweest dan het behoudendste lid der Kamer. Wel heeft de minister den accijns op het gemaal afgeschaft, doch het komt hem voor, dat de Regering plan heeft om het daarbij te laten en op hare lauweren te rusten.

Spr. dringt in 't bijzonder aan op eene verbetering der zegelwet, die naar zijn oordeel ongelijkmatig wordt toegepast. Ook zag hij gaarne eenige drukkende belastingen vervangen door de invoering eener belasting op koffij en tabak. Spr. durft ten slotte nog niet beloven *voor* de middelen te zullen stemmen, maar als hij tegen de middelen zal stemmen, dan wenscht hij dit niet beschouwd te hebben als een blijk van partijdigheid. Men heeft in den laatsten tijd daarover veel te veel gehoord, en het doet hem leed dat ook de minister van financiën uitdrukkelijk of ter zijde aan dat denkbeeld van partijdigheid hecht.

De heer *Thorbecke* beantwoordt de aanmerking des ministers, dat de begrooting telken jare zooveel tijd vordert. Hij weet het, een constitutionneel gouvernement is een lastig gouvernement, maar die constitutionnele regelen zijn noodig en heilzaam, en moeten vooral gehandhaafd blijven tegen hen, die ze lastig vinden. Spr. doet opmerken, dat men van alle zijden eene herziening van het belastingstelsel verlangt, maar dat het tot dusverre niet blijkt, in welke rigting de bewindslieden dergelijke herziening zullen leiden; dat de voordragt van honderd opcenten op het gedistilleerd, ten behoeve der gemeenten, en eene uitbreiding van den vrijdom van belasting op de brandstoffen daartoe geen voldoenden maatstaf oplevert.

Van den toestand van de geldmiddelen der stad Amsterdam gewagende, zegt hij het der regering dier gemeente niet ten kwade te duiden, dat zij de belasting op het gemaal heeft afgeschaft, en meent, dat deze, aan den drang der omstandigheden toegevende, daartoe kan zijn genoopt geworden, maar hij oordeelt, dat het hoog Bewind tusschen beide had kunnen komen en den maatregel niet had moeten goedkeuren, voor dat in het equivalent was voorzien. Hij verklaart, gaarne de voorstellen der Regering, om in deze behoefte te gemoet te komen, te willen overwegen, maar ook wel te hebben gewenscht, dat de minister eenigzins had laten doorschemeren, welken weg hij daartoe zou willen betreden.

De heer *Sloet* dringt zeer aan op eene afschaffing van den accijns op de bieren en azijnen (waarvan de opbrengst op bijna *f* 400,000 is geraamd) in 't belang der min gegoede klasse. Hij beweert, dat alleen het ter zijde stellen van de formaliteiten op de productie den prijs zou doen dalen. Verder verklaart hij, dat, als de minister de bezwaren tegen de belasting op de brandstoffen en op de zeep uit den weg neemt, hij een ontwerp op de heffing van eene belasting op het verbruik van de koffij en van den tabak zal inleveren.

De heer *van Eck* komt op verschillende punten, gisteren door hem behandeld, terug, en wijst o.a. op het bezwarende van het zegel op de dagbladen. Hij heeft gisteren niet gezegd, zooals de minister meende, dat de couranten het eenige middel waren om licht te verspreiden; neen, hij beschouwt ze als een voornaam middel daartoe. Men moet het publiek in de gelegenheid stellen de couranten van verschillende rigtingen te lezen. De couranten verspreiden, volgens den min., selden zuiver licht. Hij geeft dit toe; er zijn couranten die niets ontzien, die beleedigende taal voeren tegen andersdenkenden, die zelfs geen achting toonen voor onze constitutionnele instellingen, maar die couranten worden volgens spr. niet gevonden onder die der zoogenaamde oppositie, maar wel onder de zoogenaamde ministeriële bladen. Hij eindigt met het verzoek, dat de minister aan den wensch tot herziening der zegelwet beantwoorde.

De heer *Godefroi* verdedigt het besluit van de regering van Amsterdam, nopens de belasting op het gemaal, tegen de deswege ter sprake gebragte bedenkingen, en doet opmerken, dat die stad niet alleen ten gevolge van deze afschaffing zich in een' moeijelijken toestand bevindt; dat ook andere steden zich in gelijke omstandigheden bevinden, en dat in aller belangen behoort te worden voorzien; — dat van de zijde van den staat aanleiding is gegeven tot het bedoelde besluit, en dat van den kant van den handel met kracht daarop is aangedrongen; — dat men alsnu verlangt en mag verlangen, dat er een vast stelsel ten aanzien der rijks- en der gemeentebelastingen zal worden aangenomen, ten einde zich daarnaar te kunnen regelen. Hij verlangt ook te vernemen, of men volhardt bij de uitlegging, door den vorigen minister aan art. 245 der gemeentewet gegeven; — zoo ja, dan voorziet hij daaruit groote bezwaren voor hoofdelijke omslagen, en vermeent hij, dat dit art. noodzakelijk moet worden gewijzigd.

De heer *v. d. Linden* verklaart, dat hij zijne stem niet zal regelen met het oog op het Ministerie 't welk de voordragt heeft ingediend, en ofschoon er uitgaven zijn goedgekeurd die hij heeft bestreden, daarom de middelen niet zal weigeren. Hij maakt verschillende aanmerkingen, en voert onder anderen aan, dat de grondbelasting om de 10 jaren moet worden herzien en dat, indien daar de hand aan werd gehouden, er gewis eene vermeerdering van inkomsten uit zoude volgen. Hij wijst ook op de zoo noodige verbetering van de wet op de patenten, die reeds zoo dikwerf is aangekondigd, maar nimmer is voorgedragen.

Ook de heer *Baud* verdedigt, even als de heer *Godefroi*, de besluiten van den raad van Amsterdam.

De *minister van financiën* wijst er op, dat door verschillende sprekers het verwijt is gedaan, dat er niet genoeg zou blijken van de rigting der Regering. Dat verwijt is misschien niet geheel ongegrond. Spr. heeft het gisteren gezegd: hij wenscht het belastingstelsel in zijn geheel te herzien, na de algemeene grondslagen vastgesteld te hebben, waarop het moet rusten. Dit wenscht hij in verband met hetgeen voor de behoeften der gemeenten moet gedaan worden. Hij is ten deze niet in bijzonderheden getreden, maar heeft er reeds in de mem. van beantwoording op gewezen, dat men bezig is met statistieke opgaven in te zamelen, ten einde te beter het geheel der gemeentebelastingen te kunnen overzien. De uitkomst daarvan heeft spr. nog niet ontvangen, en waartoe zou het strekken, reeds nu zijne denkbeelden deswege mede te deelen? De Regering behoudt zich dit later voor, als het geheele resultaat bekend zal zijn.

Aannemende, dat in de behoeften van de gemeenten moet worden voorzien, oordeelt de minister, dat in de eerste plaats voor de behoeften van het rijk moet worden gezorgd, en dat men alzoo in de gegevene omstandigheden de bestaande accijnsen niet kan missen. Naar zijn inzien, moet niet alleen op Amsterdam, maar ook op alle andere gemeenten die dit behoeven, worden gelet, doch eischt het staatsbelang, dat in den toestand van de twee groote handelsteden des rijks geene verachtering plaats hebbe, als welke noodwendig ongunstig op het geheel zoude terugwerken. Ten aanzien van art. 245 der gemeente-wet verklaart z. exc. zich niet, vermits dit behoort tot het departement van binnenlandsche zaken.

Wat de toepassing der zegelwet betreft, heeft de heer *van Eck* met verontwaardiging gesproken over sommige blaadjes, die persoonlijke aanvallen rigten. De minister deelt het gevoelen dat dit vermeden moet worden; maar hij is het met den heer *van Eck* niet eens, wanneer hij die bladen noemt ministeriële blaadjes. Er zijn geen ministeriële blaadjes of bladen anders dan de *Staats-Courant*. En wat nu de handelingen der Kamer betreft, herinnert hij, dat niet alleen het *Bijblad*, maar ook de bijvoegsels der dagbladen vrij van zegel zijn. Maar als hij de persoonlijke aanvallen afkeurt in de door den heer *van Eck* bedoelde bladen, dan bedoelt hij hetzelfde ook omtrent andere couranten die de Regering bestrijden, daar de persoonlijke aanvallen in die couranten niet minder afkeurenswaardig zijn. — De heer *van Zuylen* zeide dat hij niet hoopte dat zijne uit te brengen stem aan partijdigheid zou worden toegeschreven. De min. heeft nooit de afstemming van eenig hoofdstuk aan partijdigheid toegeschreven; hij herinnert zich niet, dit ooit gezegd te hebben.

Na eenige verdere woordenwisseling worden de algemeene beraadslagingen gesloten en gaat men tot de onderdeelen over.

A. (*Grondbelasting*). — Zonder discussie *aangenomen*.

B. (*Personeel*). De heer *Westerhoff* deelt een aantal voorbeelden mede van de opdrijving en productiefmaking der belasting. Er hebben vele bedreigingen, verkeerde praktijken en willekeurige handelingen van ambtenaren der administratie plaats bij de toepassing en invordering dezer belasting, vooral met betrekking tot de huurwaarde. Hij besluit zijne mededeelingen met de betuiging, dat hij achting gevoelt voor ieder eerlijk en braaf ambtenaar die de wet in de hand heeft, maar hij gevoelt diepe verachting voor den ambtenaar die boven en buiten de wet zich afpersingen veroorlooft, waarbij door het aandeel, dat deze in de boeten heeft, ook nog zijn persoonlijk belang is betrokken. Hij herinnert daarbij aan de woorden van de troonrede, waarbij het voornemen wordt aan den dag gelegd om te handhaven al wat goed en regt is. Hij is in staat aan den min. de speciale gevallen op te geven, die hij heeft medegedeeld. — De *min. van financiën* neemt dat aanbod gaarne aan, en is voornemens de zaak streng te onderzoeken, ten einde naar bevind te handelen. — De heer *Westerhoff* verklaart zich daartoe zeer bereid. — Lett. B wordt daarop *goedgekeurd*.

C. (*Accijnsen.*) De heer *Rochussen* bespreekt de werking van den suikeraccijns en wordt door den minister beantwoord; waarna lett. C. wordt *goedgekeurd*.

D. (*Indirecte belastingen*), E. (*In- en uitgaande regten*), F. (*waarborg op gouden en zilveren werken*), G. (*domeinen*) en H. (*Posterijen*) worden achtereenvolgens zonder discussie *goedgekeurd*.

I. (*Loterij*). De heeren *de Poorter* en *van Akerlaken* wijzen op de begunstiging, die sommige collecteurs ondervinden door *f* 9 winst op ieder lot te erlangen, waardoor zij wel *f* 54,000 's jaars genieten. Zij wenschen bepalingen tegen dat groote voordeel der collecteurs te hebben genomen.

De *minister van financiën* gelooft, dat de voorstelling der

winsten van de collecteurs overdreven is. Die *f* 9 per lot is geen winst die persoonlijk door den collecteur genoten wordt, maar die moet worden gedeeld met de splitters en debitanten. Bovendien hebben de collecteurs ook belangrijke uitgaven te doen. Hij wil intusschen gaarne aannemen, dat het een zeer winstgevend bedrijf is, maar zal de werking van de genomene maatregelen afwachten.

De heer *Elout* acht het radicaal middel tot herstel gelegen in de opheffing der loterij, ten einde de schatkist niet langer eene bron van inkomst hebbe, die geleverd wordt door de slagtoffers van speelzucht.

Hierop wordt lett. I *goedgekeurd*.

Morgen voortzetting der beraadslagingen.

In de zitting van l.l. Maandag is (gelijk wij reeds hebben medegedeeld), onder meer andere wetsontwerpen, ook dat tot bekrachtiging van provinciale belastingen in Groningen aangenomen. Bij de beraadslagingen daarover hebben de heeren *Reinders* en *Zijlker* het woord gevoerd, om de heffing van de provinciale opcenten te verdedigen.

De heer *Reinders* zeide: » Mijnheer de Voorzitter! Ik wensch met een enkel woord de aandacht van de Kamer te vestigen op het voorloopig verslag omtrent dit wets-ontwerp.

» Het begint: » Deze provincie steekt boven al de andere uit door het hoog bedrag aan opcenten, die zij, zoowel voor gewone als voor buitengewone uitgaven, op grondbelasting en op personeel heft." Eene opmerking, een feit, Mijne Heeren, volkomen juist en waar. Ik heb de sectie-vergadering den 4den November — den tweeden dag van de hervatting onzer werkzaamheden — waarin dit ontwerp behandeld is, niet kunnen bijwonen; maar bijaldien ik bij de behandeling in de afdeeling tegenwoordig ware geweest, ik zou den rapporteur zeer beleefd verzocht hebben een ander feit tegenover het aangehaalde te willen overstellen, even waar en van meerder beteekenis; namelijk dat geene provincie in hare uitgaven voor bestaande werken meer voorziet zonder tusschenkomst van 's rijks schatkist, dan de provincie Groningen; dit is zóó waar, zóó algemeen bekend, dat ik mij ontslagen acht, sulks uit de jaarlijksche staatsbegrooting toe te lichten en te bevestigen.

» » Die opcenten — zoo lezen wij verder in het verslag — zijn zoo zeer geklommen, dat het tijd wordt tegen het voortgaan op een weg, waardoor allengs 's rijks belang aanmerkelijk zoude kunnen worden benadeeld, ernstig te waarschuwen."

» Ik moet openlijk verklaren, Mijne Heeren, noch het doel, noch de gevolgen van die waarschuwing te begrijpen in zaken waarvan hier sprake is; veel minder begrijp ik wat men met die vermaning op het oog heeft. Moet zij strekken om de provinciale regering te waarschuwen, dat namelijk door inspanning van eigen kracht tot voorziening in de provinciale uitgaven, zonder bijdragen van den staat, 's rijks belang aanmerkelijk zou kunnen worden benadeeld? Dit kan men niet bedoeld hebben. Maar wat dan? Wil men die opcenten brengen in 's rijks schatkist, hetgeen de laatste alinea van het verslag aanleiding geeft te vooronderstellen? Ook dit is niet aannemelijk, want dan zoude men der provincie de middelen ontnemen om in hare uitgaven te voorzien. Maar zoude de waarschuwing ook moeten strekken om de provinciale staten van Groningen een' wenk te geven, dat zij zich voortaan moeten onthouden nuttige werken aan te leggen; of wel om de ingezetenen van dat gewest er attent op te maken, dat de provinciale regering te veel en te hooge belasting van hen vordert? Dan, hoe dit ook zij, de waarschuwing komt mij raadselachtig en zeer bedenkelijk voor, en ik herhaal, de bedoeling, de strekking daarvan niet te begrijpen. Welligt kan mijn mede-afgevaardigde uit Groningen (de heer *Westerhoff*), als rapporteur, mij daaromtrent inlichting geven.

» Verder merkt men in het voorloopig verslag op, dat de provinciale regering van Groningen, tot dekking van hare uitgaven, te veel opcenten op het personeel heft in verhouding van die op de grondbelasting, en wijst dienaangaande op de provincie Gelderland; welk gewest, meent men, eene andere verhouding, minder bezwarend voor de belastingschuldigen, in het personeel in acht neemt.

» Die opmerking, dit bezwaar, wordt door de Regering in hare memorie van beantwoording toegelicht en weggenomen. De Regering zegt daaromtrent: » Deze bedenking schijnt niet juist, want in Gelderland zijn de opcenten op de personele belasting naar evenredigheid hooger opgevoerd dan in Groningen. Moest in de laatste provincie daaromtrent dezelfde evenredigheid worden in acht genomen als in de eerste, dan zouden er op de personele belasting niet 13, maar 14 of 14½ opcenten moeten geheven worden."

» Ik zal deze toelichting van de Regering niet aanvullen door aanhaling van cijfers uit de staten van provinciale belastingen door de gewestelijke besturen sedert de herziening der grondwet medegedeeld, uit welke kan blijken dat de provinciale regering van Groningen, in vergelijking van andere provinciën des rijks, steeds minder opcenten op het personeel in evenredigheid van die op de grondbelasting heeft aangevraagd ter bestrijding van verschillende uitgaven.

» Nog eene andere bedenking van het voorloopig verslag mag ik niet onopgemerkt laten, luidende: » dat, waar de provincie uitgaven doet, die meer bepaaldelijk in 't belang der grondeigenaren strekken, de daaruit voortspruitende last door opcenten op de grondbelasting moet worden bestreden. In Groningen daarentegen worden voor soortgelijke uitgaven ook zeer hooge opcenten op het personeel geheven. Die handelwijze schijnt geene goedkeuring te verdienen."

» Om deze aanmerking, Mijne Heeren, met grond te doen beoordeelen, vind ik mij verpligt de Vergadering voor te lichten, en wel speciaal omtrent die uitgaven, welke men in het voorloopig verslag op het oog heeft.

» De ingezetenen van de provincie Groningen hebben na 1848 aan kunstwegen besteed ruim 1½ millioen. Tot deze uitgaaf droegen bij:

's rijks schatkist	*f* 40,000
de provincie	- 438,000
en partikulieren, benevens de gemeenten in welker nabijheid de wegen loopen	- 1,022,000
	f 1,500,000

» Verder moet ik de aandacht vestigen, dat de gemeentebelastingen ten platten lande voor 9/10 gedeelten door de grondbezitters opgebragt worden, en dat dezelfde grondeigenaren andermaal, even als de overige ingezetenen, deelen in de provinciale belasting die bij wijze van opcenten geheven wordt, terwijl die stand het meeste bijdraagt in de tolien, welke voor het gebruik der wegen geheven worden en als inkomst weder voor de provinciale kas verstrekt. Ik geloof, Mijne Heeren, dat na deze inlichting zoowel van het bedrag der uitgaven, alsmede door welke ingezetenen in de provincie dat cijfer opgebragt wordt, bij de Kamer geen bedenking meer zal bestaan, noch tegen het hooge cijfer der opcenten, noch tegen de onderlinge verhouding waarin de besprokene opcenten drukken.

» Ten slotte, Mijne Heeren, moet ik nog de aandacht vestigen op de laatste alinea van het voorloopig verslag. » In allen gevalle — lees ik daar — levert de handelwijze der provinciale vertegenwoordiging in Groningen het bewijs op, dat de herziening van het kadaster, zoowel voor de gebouwde als voor de ongebouwde eigendommen, toenemend noodzakelijk wordt, in zooverre daaruit ligt eene betere verdeeling van de lasten der natie zou kunnen voortvloeijen. Indien men toch in Groningen er geen bezwaar in ziet om van jaar tot jaar 18 provinciale opcenten op de grondbelasting te heffen, zal wel kunnen worden aangenomen, dat die belasting, voor zoover zij ten behoeve van het rijk geheven wordt, over 't algemeen thans beneden het peil is, dat zij zonder bovenmatigen druk zou kunnen bereiken."

» Het verslag eindigt, Mijne Heeren, met de aandacht der Regering er op te vestigen, dat in de provincie Groningen de rijksbelastingen dienen verhoogd te worden, terwijl het aanvangt met er attent op te maken dat de hooge provinciale belastingen 's rijks belang aanmerkelijk zouden kunnen benadeelen. Ik moet opmerken dat dergelijke redenering geen steek houdt. Immers, zoo opdrijven van belastingen in een gedeelte van het rijk schadelijk voor den staat kan worden, dan zal het wel onverschillig wezen, of de opdrijving geschiedt door de provinciale regering bij wijze van opcenten, of wel van rijkswege door het kadaster.

» Even onhoudbaar is de redenering, dat hooge provinciale opcenten het bewijs leveren dat de rijksbelasting te laag is. En nog vreemder is het, dit in hetzelfde gewest alleen op de grondlasten toe te passen.

» Moet het meerder of minder bedrag van opcenten iets bewijzen voor eene te lage bijdrage voor 's rijks schatkist, dan moet dit vóór beide belastingen waar zijn.

» Men zoude even goed kunnen beweren, dat er noodzakelijkheid bestond om in die provinciën de rijksbelasting te verhoogen, welke weinige provinciale uitgaven te bestrijden hebben!"

De heer *Zylker* sprak het volgende: » Even als mijn medeafgevaardigde uit Groningen, heeft het onderwerpelijk voorloopig verslag ook mijne aandacht in hooge mate getroffen.

» In de afdeeling waartoe ik de eer had te behooren, zijn de bezwaren en bedenkingen, gelijk die in 't verslag voorkomen, voor zooveel ik mij herinner, ook niet geopperd.

» Er is wel besproken, 't geen trouwens eveneens in andere afdeelingen in 't oog moest vallen, dat Groningen de hoogst belaste provincie van alle is; doch dan ook alleen maar als feit en in verband met de betrekkelijk groote werken van algemeen nut, welke aldaar, vooral in den laatsten tijd, hetzij door de provincie zelve, hetzij dan met ondersteuning uit provinciale fondsen, tot stand zijn gekomen; geenszins echter om het gouvernement aldaar aanmerkingen te maken omtrent de regeling zijner provinciale belangen en de zucht om die te bevorderen door het daarstellen van nuttige werken ten behoeve van handel, landbouw, scheepvaart, scheepsbouw, onderwijs en opvoeding, of van al hetgeen tot verdere ontwikkeling kan strekken van alles wat er in den staat nuttig is en goed.

» Na hetgeen deswege reeds door den vorigen spreker gezegd is, zal ik in geene bijzonderheden treden, Mijne Heeren; ik ben alleen opgestaan om dit te ondersteunen en om te verklaren, dat ik in geenen deele instem met de geopperde bezwaren, of de berisping in zoover dit de regeling der hierbij betrokkene provinciale huishoudelijke belangen en behoeften betreft.

» Alleen ten opzigte der laatste aanmerking van 't verslag wensch ik mij echter nog eene enkele bedenking, tot aanvulling welligt van 't geen ook deswege zoo even reeds is aangemerkt, te veroorloven.

» Het valt niet te ontkennen dat het daarstellen der gedachte openbare werken in Groningen — alsmede dat dit doorgaans uitsluitend geschiedt door de aanwending van eigen kracht — de opcenten tot een hoog bedrag heeft opgevoerd; maar om nu hieruit tot de conclusie te komen: dewijl er geen bezwaar wordt gezien dat hiervoor reeds 18 opcenten op de grondlasten worden geheven, dat men juist daarom - en dit met het oog op eene herziening van het kadaster — nog wel meer zou kunnen betalen, deze gevolgtrekking is mij niet regt duidelijk geworden.

» Groningen heeft geene calamiteuse polders als Zeeland, die den staat jaarlijks tonnen gouds aan ondersteuning kosten: zij dit dan ook te regt, gelijk wij onlangs uit een breedvoerig vertoog van den geachten afgevaardigde uit Goes — den eersten onderteekenaar van dit verslag omtrent provinciale belastingen — mogten vernemen; maar die provincie heeft wel een aantal polders, die aan bedijking, onderhoud van zeeweringen, sluizen, kanalen enz. enorme kapitalen gekost hebben en nog jaarlijks aan onderhoud vereischen.

» Om nu hieruit echter te argumenteren: dewijl men in die opofferingen en lasten geen bezwaar ziet en die landen daardoor reeds zoo hoog bezwaard zijn — hetgeen toch in 't wezen der zaak volkomen gelijk staat met de genoemde 18 provinciale opcenten — dat juist daarom de grondbelasting nog wel hooger zou kunnen worden opgevoerd, — ik moet herhalen, Mijne Heeren, dat dit eene logica is, die ik tot nog toe niet heb kunnen vatten."

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

KUNSTNIEUWS.

(*Ingezonden.*)

De jufvrouwen VAN DER BEEK gaven gisteren hier in de groote concertzaal de aangekondige *Soirée Musicale*. Een vrij talrijk publiek was opgekomen op de gunstige berigten, die reeds omtrent de talenten van die dames van elders waren ingewonnen, en voorzeker is er niemand onder de toehoorders geweest die niet alleen in zijne verwachting niet is teleurgesteld, maar ook die verwachting zal bij velen zijn overtroffen. Alle drie dames zijn luide toegejuicht, en werkelijk verdienden zij zulks daar spel en zang getuigden van de ijverigste studiën; men weet waarlijk niet aan wie der dames de meeste hulde toekomt. Hoogst voldaan verliet het publiek de zaal, en velen gaven den wensch te kennen dat die dames een tweede concert zouden geven, aan welke wensch waarschijnlijk zal kunnen worden voldaan. En in aanmerking genomen de uitstekende talenten van die dames en de weinige gelegenheid die hier bestaat om werkelijk iets goeds te hooren, mag men verwachten, dat dit tweede concert althans niet minder dan het eerste zal worden bezocht.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 18 Dec., *Appel* Equator en *Lupcke* Helena en Anna, Batavia.

TEXEL 17 Dec., *Petersen* Claudius Civilis, Batavia; *Oostervink* Pieter, St. Davids.

VLIE 16 Dec., *Addens* Jantje Doornbos, Vivier; *Knol* Catharina, Petersburg; *Blok* 4 Gezusters, Koningsb.

HELVOET 17 Dec., *Boer* Zee Gezusters, Bat.; *van Duin* Amstel, Cette; *Wessels* Johanna en Paulina, Pernau; *van der Baan* Johanna en *Homan* Groot Zeewijk, Riga; *Fijn* Jantina Gesina, Koppenhage; *Messen* Helmers, Groningen.

BROUWERSHAVEN 17 Dec., *Dik* Kaap Hoorn en *Lion* St. Jan, Batavia.

SINGAPORE 27 Oct., *Giltjes Lan.* Zeepaard, Cardiff.

BANKOK ...., *Bruigom* Reijerwaard, Hong Kong.

KAAP VERD vóór 27 Nov., *de Boer* Haemstede, Swansea.

BOSTON 28 Nov., *de Groot* H. Vincentius van Paulo, Rott.

KONSTANTINOPEL vóór 8 Dec., *van Os* Libra, Amst.

TRIEST 12 Dec., *Gust* Magdalena Johanna, Antwerpen.

NAPELS 29 Nov., *Nijman* Margaretha Hermanna, Rott.; — 7 Dec. *Kraan* Sia Elisabeth, Rott.

HAVRE 14 Dec., *Noordhoek* Fortuna, Smirna.

Bij DUNGENESS 15 Dec., *Jaski* Anna en Eliza, v. Bat. n. Amst.; *Brouwer* Wijbrandus Udo, v. Sur. n. Amst.; *Jesse* Anna en Christina, v. Amst. n. Batavia.

KANAAL van CALEDONIA 13 Dec., *Korte* Margaretha, v. Riga n. Newry.

LEITH 13 Dec., *de Boer* Boreas, Harlingen.

BREMERHAVEN 16 Dec., *Bultje* Eemstroom, Napels; *van Driesten* Grunus, Riga; *Postema* Jacoba Hendrika, Emmedam; *Sprik* Juliana Louisa, Riga; *Deen* Gezina Elsina, Petersburg.

SWINEMUNDE 15 Dec., *van Borkum* Geerdina Cornelia, Denemarken; *Konterman* Vr. Renske, Aarhuus.

Vertrokken.

AMSTERDAM 17 Dec., *Bakker* Harberdina, Triest; *Jessen* Harmina Annegina, Hartlepool.

HELVOET 17 Dec., *Postema* Gesina, Nantes; *Koents* Eersteling, Liverpool; *Wegener* Hendrika, Belfast.

MAASSLUIS 17 Dec., *Strijbos* de Nijverheid, Noordzee.

VLISSINGEN 15 Dec., *Klingen* Anna Agatha, Lissabon; *Schuur* Zwaantina, avontuur.

SINGAPORE 28 Oct., *Kuipers* Euterpe, Hong Kong.

SAUGOR 4 Nov., *Tonjes* Everdina Elisabeth, Singapore.

BOMBAY 3 Nov., *Rooseboom* Jacoba Cornelia, Hong Kong.

MALTA 8 Dec., *Sap* Joanna Jacoba, Falmouth.

DEAL 16 Dec., *Hoffman* Fop Smit, Port Philip.

CARDIFF 14 Dec., *Mulder* Antje, Hamburg.

LIVERPOOL 14 Dec., *Hofkamp* Hortense, Antwerpen.

BREMERHAVEN 16 Dec., *Nenneboog* Zeester en *Bekkering* Atalante, Amsterdam.

BOLDERAA 12 Dec., *Scholtens* Baron van Hall, Stettin.

In lading.

LONDEN 13 Dec., *Sissingh* Minister van Bosse, Lissabon.

AMSTERDAM, 18 Dec. Het schip Welmoet, kapit. *Olberding*, van Lissabon te Liverpool aangekomen, heeft bij het binnenkomen, door onoplettendheid van den loods, schade bekomen.

CALCUTTA, 8 Nov. Het schip Cornelis Smit, kapit. *Ruhaak*, van Melbourne alhier aangekomen, is alhier in het dok gekomen om te koperen en te breeuwen, hebbende in de Chinesche zee op strand gezeten.

CROONSTAD, 8 Dec. De schepen Annechiena, kapit. *Jonker*, Equator, kapit. *Nieuwenhuis*, Margrietha, kapit. *Panman*, en Twee Gebroeders, kapit. *Riensema*, zijn alhier in de haven ingeijsd.

BREMERHAVEN, 16 Dec. Volgens berigt van kapit. *van Driesten*, kof Grunus, van Riga hier aangekomen, is de Holl. kof Wendelina, kapit. *Hildebrand*, van Riga naar Bremen bestemd, gisteren bij de baak hoog op het strand gekomen. Er waren vier ligterschepen aan de zijde der Wendelina.

CAPPELN, 16 Dec. Den 9den dezer strandde digt bij Schleimünde de Holl. kof Wicherdina, kapit. *Degenhard*, met lijnzaad van Koningsbergen naar Hull bestemd. Het schip is, nadat een deel der lading in ligters was gelost, af- en hier in de haven gebragt. Alle manschappen zijn ten gevolge van de koude ziek en nu aan land onder geneeskundige behandeling.

Gepraaid den 19 Nov., op 12° N.Br., 27° 30′ W.L., *Jaski* Adèle, v. Amst. n. Bat. — Den 24 Nov., op 9° 17′ N.Br., 24° 17′ W.L., *Beckering* Prov. Drenthe, v. Amst. en *Verloop* Jan Pietersz. Koen, v. Liverpool, beide n. Batavia. — Den 30 Nov., op 49° 0′ N.Br., 5° 46′ W.L., *Hofker* Pegasus, v. Amst. n. Curaçao.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

15 Dec. *Rennenberg*, Herman Eduard, v. Schied. n. Windau, m. ball.
Klein, David, v. Duinkerken n. Koningsb., m. ballast.
16 —— *Helmers*, Ida en Emma, v. Koningsb. n. Hull, m. gerst.
De wind den 15 Dec. N.O.; den 16den Z.W.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

HELVOET 18 Dec., *Jager* Jeane Agathe, Newc.; *Blower* v. *Steffens* Jonge Andries, Petersb.

VLISSINGEN 16 Dec., *Chevalier* Henriëtte, v. Rott. n. Soerabaya, als bijlegger; *van Eijk* Adriana Francisca, Hartlepool.

Bij DUNGENESS 16 Dec., *Kuiper* Admiraal Jan Evertsen, v. Amst. n. Batavia.

DUNDEE 14 Dec., *Arema* Vrije Vries, Riga.

CARDIFF 15 Dec., *Meedendorp* Johanna, Lissabon.

OP DE LOIRE 15 Dec., *Mets* Annechina, Riga.

GALATZ vóór 18 Dec., *van den Bos* Sophie, Amst.

VENETIE 11 Dec., *Garrels* Henrica en Christina, North Shields.

NAPELS 30 Nov., *Driest* Jan Visser, Amst., met verlies van een man der equipage.

BOSTON 15 Dec., *de Groot* Zeldenrust, Dantsig.

Vertrokken.

TEXEL 19 Dec., *Buys* Louise en *Rietveld* Estafette, Bat.; *Matzen* Princes Sophia, Akyab; *Bouwer* Jonkvr. Geertrui, Bahia; *Roszberger* Juno, Surin.; *v. Wijk* Marijtje Honig, St. Thomas; *de Boer* Havana Packet, Havana; *Molenaar* Nepthun, Liverp.

HELVOET 17 Dec., *Mannekes* de Kleinkinderen, Gibralt.

VLISSINGEN 15 Dec., *Kuiper* Hendrika Hillech., Lissab.; — 16 *Scholten* Pictura, v. Cardiff n. Oost-Indië; *Schuur* Zwaantina en *Hazewinkel* Cath. Hoffland, Lissab.

VEERE 16 Dec., *Hoek* Walcheren, n. Engel. en Hongk.

GRAVESEND 15 Dec., *Verschoor* Beatrix, Adelaide.

FALMOUTH 15 Dec., *Struyck* Caroline, Melbourne; *Vaalman* Maria Spesmea, v. Ibraïla n. Liverp.; *Wey* Hilke, v. Galatz n. Belfast.

CARDIFF 15 Dec., *Hers* Commercie Compagnie, Point de Galle.

ABERDEEN 15 Dec., *Alberts* Gesina Jant., Newc.

MARSEILLE 12 Dec., *de Jonge* Ayolt en Thomas, Seville.

Zeilklaar.

LONDEN 16 Dec., *Memzes* Maria, Seville.

AMSTERDAM, 18 Dec. Volgens heden alhier ontvangen brief van Triëst, was aldaar van Genua het berigt ontvangen, dat het schip Grietje Bos, kapit. *F. A. Hoff*, v. Amst. n. Triëst, bij Trapani gestrand, af- en te Trapani was binnengebragt om te repareeren.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 19 *December*.

TARWE.		GERST.		Zw. Voer 40 ℔	f 2,85
Oude 70 ℔ f		N.W. 1856 52 ℔	f 4,05	- - 42 -	- 3,05
N.Oml. 1856 66 -	7,15	- 54 -	- 4,55	- - 44 -	-
- - 68 - -	8,15	- 56 -	- 5,05		
- - 70 - -	9,15	Zomer 54 -	- 4,30	BOONEN.	
- Old. 66 - -	6,65	- 56 -	- 4,80	Paardeb. f 4,50, f 5 f 5,50	
- - 68 - -	7,65	Knobbe 60 -	- 5,40	Gr. Erwt. f	
- - 70 - -	8,65	- 62 -	- 5,80	Graauwe dito f	
- - - -		HAVER.			
ROGGE.		N. Dikke 36 ℔	f	ZADEN, ENZ.	
N. Inl. 60 ℔ f	4,10	- - 38 -	-	Old. Koolz. f 12 a f 14,50	
- - 62 - -	4,80	- 40 -	- 3,05	Oml. dito f 12 a f 15	
- - 64 - -	5,60	- 42 -	- 3,25	Zomerzaad f 9 a f 11	
- - 66 - -	6,20	- 44 -	- 3,45	G. Mosterdz. f 6 a f 12	
Oude 66 - -	7,00	- 46 -	- 3,65	Lijnzaad f	
BOEKWEIT.		- 48 -	- 3,85	Dederzaad f 7 a f 9,50,75	
N.Gr.Zd. 60 ℔ f	5,05	- 50 -	- 4,05	Gr. Gort f 8 a f 9	
- - 62 - -	5,55	N.W.Voer 36 -	- 2,40	Parel dito f	
- - 64 - -	6,05	- - 38 -	- 2,60	Raapolie per vat f 49½	
- Zw. - 60 - -	4,95	- - 40 -	- 2,80		
- - 62 - -	5,45	N. Zw. - 36 -	- 2,45		
- - 64 - -	5,95	- - 38 -	- 2,65		

Tarwe vond weder geringen kooplust en was niet dan lager te plaatsen. — Rogge bij gerijven als voren verkocht. — Boekweit te vergeefs tot 15 ct. lager aangeboden. — Gerst genoegzaam als voren met weinig handel. — Dikke Haver 15 ct. en Witte Voer-Haver 20 ct. lager afgegeven; Zwarte bijna in een doen. — Boonen slap en vonden tot genoteerde verlaagde prijzen nog weinig koopers. — Gort stil. — Zaden weinig in omgegaan.

ROTTERDAM, 18 *Dec.* Tarwe: 161 ℔ Hoogl. Kleefs. f 390. — Boekweit op 140 ℔ Holst. f 222.

LEEUWARDEN, 19 *Dec.* De aanvoer van de meeste artikelen was tamelijk groot, en de vraag zeer beperkt, met uitzondering van Haver, welke tot ongeveer vorige prijzen van de hand ging, terwijl de overige zelfs tot lagere prijzen slechts gedeeltelijk opruimden. — Tarwe in de puike soorten niet ter veil, knappe f 8 a f 9,40; ordinaire f 7,25,60; roode puike f 10,10,25; ordin. f 7,50 a f 8. — Nieuwe Rogge ongeveer 50 ct. en jar. buitenl. 20 ct. lager; nieuwe f 5,90 a f 7,70; Arch. f 7,55,65. — Boekweit, Vries. Zand f 6,65,95; Veen f 5,35,70. — Winter-Gerst 20 ct. lager, puike f 4,60 a f 5,30; zomer f 4,50,60. — Haver, fijne f 3,40,80; voer f 2,75 a f 3.

AMSTERDAM, 19 *Dec.* Nieuwe roode Tarwe lager afgegeven, in andere soorten niets omgegaan: 128 ℔ n. Lubecker f 315; 156 ℔ n. Bovenl. f 330; 156 ℔ p. dito f 350; 150, 151 ℔ n. Geld. f 305, f 310. — Rogge bij gerijven als voren: 120 ℔ Amerik. f 260; 118 ℔ Petersb. f 223; 141 ℔ n. Inl. f 220.

Koolzaad dadelijk vast, op het voorjaar onveranderd, najaar 1 p. vl. hooger. Verkocht: Deens. a 81½ p. vl.; op 9 vat in April 87½ p. vl.; Sept. 79 p. vl. — Lijnzaad in een doen: 106, 107 ℔ Memel f 300; 108 ℔ Riga f 320; 107 ℔ Petersb. f 355. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering wel zoo aangenaam: op 6/w. f 54,25; vlieg. f 52,75; Mei 1857 f 49; Sept. en Oct. 1857 f 45,75 a f 46. — Lijnolie dadelijk en op levering williger: op 6/w. f 41,25; vlieg. f 40; Maart, April en Mei f 39; Sept., Oct. en Nov. f 39 a f 39,25; Dec. 1857 f 38,50 a f 39. — Hennepolie op 6/w. f 48,25; vlieg. f 47.

LONDEN, 17 *Dec.* Ofschoon de graanmarkt heden niet druk was bezocht, lieten benoodigden meer geneigdheid tot koopen blijken en van inl. Tarwe werd vrij veel opgeruimd tot de prijzen van eergisteren. In vreemde Tarwe en de overige graansoorten was geene verandering.

Van den 19*den*. Granen nominaal onveranderd, weinig affaire, matige toevoer.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 19 *Dec.* De prijs der Boter was heden als volgt: 1ste soort f 40; 2de soort f 38.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 19 *Dec.* Het aangevoerde van schapen en varkens was heden niet groot, doch de handel tamelijk; geslagte varkens wederom in grooten getale ter markt gebragt, met vluggen verkoop, van f 52 tot f 60 de 100 Ned. ℔ naar kwaliteit.

EFFECTEN-BEURS,

AMSTERDAM, 19 *December*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 63¼, 63⅜, $63\frac{5}{16}$; Dito Dito 3 pCt. $75\frac{3}{16}$, 75⅜, 75¼; Dito Dito 4 pCt. 94⅜, 94½; Maatsch. v. Weldadigh. 4½ pCt. 60¼. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. $51\frac{5}{16}$, 51⅜, $51\frac{5}{16}$. — SPANJE, Onb. Stukk. 1¼ pCt. $23\frac{15}{16}$, 24, $23\frac{15}{16}$; Dito 3 pCt. 41, 41¼; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 37⅝, 37⅞, $37\frac{13}{16}$; Coup.-Bewijzen 6; Amort. Schuld 6, 6⅛. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 44½, 44¾, $44\frac{11}{16}$. — RUSLAND, Oblig. *Hope en Co.* 1798 en 1816 5 pCt. 103; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 101¾; Dito 4½ pCt. 83; Dito bij *Hope* 3 pCt. 82½. — POLEN, Aand. m. Loting 500 fl. f 151½, f 151¾.

OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $73\frac{11}{16}$, 73¾, $73\frac{11}{16}$; Dito Nation. 5 pCt. 74¾, $75\frac{1}{16}$, 75; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 38¼, $38\frac{7}{16}$; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 38¼, $38\frac{7}{16}$; Dito Nieuwe en Dito 1854 5 pCt. 83⅜, 83⅝, 83⅝; Amerik. Bank-Act. 1; Dito Orig. ⅞; Braz. 5 pCt. 97¼; Dito 1843 5 pCt. 96¼; Mexik. 19¾, ⅞; Dito Onb. 19¾, ⅞; Gren. 21¼, ⅜; Dito Onb. 21¼, ⅜; Ecuador Onb. 13⅝, $\frac{11}{16}$; Venez. $32\frac{5}{16}$, ⅜; Dito Onb. $32\frac{5}{16}$, ⅜; Dito Uitg. 13¾; 5 pCt. Russen bij *Stieglitz* 5de Serie 93⅝, $\frac{9}{16}$; Dito 6de Serie $95\frac{1}{16}$, ¼, $\frac{3}{16}$.

De meeste soorten van onze binnenl. fondsen waren heden, bij vrij levendige affaire, zeer gewild. — Ook in vreemde effecten was de stemming over het algemeen gunstig, bij geanimeerden handel in Oostenr., Spaansche en Portug. — Het geld was heden ter beurze wederom zeer ruim en werd zoowel op beleening als op prolongatie a ½ pCt. lager dan gisteren afgegeven.

Spaansche Cred. f 67½, f 66¾, f 67; dito bij *Rothsch.* f 124, f 123, f 124; Aand. Beijersche Spoorweg f 32; 7 pCts. Illinois Central 88½, ¾.

Koers van het Geld: Beleen. 4½, 5; Prolong. 5, ½, 5; Disc. 5½ pCt.

Laatste prijzen te 5 uur: Integralen $63\frac{5}{16}$ a ⅜; Spaansche 1¼ pCt. $23\frac{15}{16}$ a 24; Binnenl. 3 pCt. $37\frac{13}{16}$; Metall. 5 pCt. 73¾.

ADVERTENTIEN.

Tweede Soirée Musicale,

van de drie Dames **VAN DER BEEK**, in de CONCERTZAAL in de Poelestraat, op DINGSDAG den 23sten December. Entrée f 0—99; Heeren Militairen en Studenten 50 cts.

Er zullen geene Inteekeningslijsten worden aangeboden.

HULDE AAN TOLLENS.

De H.H. MOLTZER, Jhr. ALBERDA VAN EKENSTEIN, J. KOOL, D. L. WICHERS, J. J. MODDERMAN en D. G. SCHEEPERS stellen zich voor om in het laatst van Januarij e.k. **ten voordeele der Armen** een **DECLAMATORIUM** te houden, uitsluitend uit de GEDICHTEN van TOLLENS; voorafgegaan en afgewisseld door eenige mededeelingen en beschouwingen van Neêrlands geliefden Volksdichter.

Entrée à f 1,50. De Lijsten zullen in het begin van Januarij worden rondgezonden en het Programma later worden bekend gemaakt.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

J. KATER, Tz.,
Civiel Inginieur,
en
F. H. REIJNDERS.

APPINGEDAM, 18 December 1856.

*** Getrouwd:

MELLO ENGELS
en
MARIA BOS,
van *Oostwold*.

ZUIDBROEK, 18 December 1856.

*** Den 9den December 1856 overleed te *Hyères*, in *Frankrijk*, mijn oudste Zoon, Jhr. Mr. ONCKO VAN SWINDEREN, in den ouderdom van 25 jaren.

C. H. G. THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG,
Douairière VAN SWINDEREN.

*** Heden overleed, na eene ziekte van ruim 6 weken, mijne innig geliefde Echtgenoot BARBERA M. JONKER, in den ouderdom van 49 jaren, van welke ik 27 met haar in den gelukkigsten echt mogt leven.

Ieder, die de waardige Overledene in haar zacht en werkzaam bestaan leerde kennen, zal mijn groot verlies beseffen.

SAPPEMEER, 16 December 1856.

J. K. MULDER.

*** **J. RÖMELINGH, DE JONGE**, en **P. VAN WICHEREN, H.z.**, te *Groningen*, hebben uitgegeven en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar gesteld:

Zalig zijn de Barmhartigen!

Twee Leerredenen, door Prof. *P. HOFSTEDE DE GROOT*, en Ds. *W. L. F. MOLTZER*, uitgegeven ten **voordeele der Diakenie** van de **Nederduitsche Hervormde Gemeente** te *Groningen*, en met een zeer belangrijk VOORWOORD aan die Gemeente.

Prijs 50 Cents.

Werken

VOOR

VERMINDERDEN PRIJS.

***P. C. HOOFT*, Nederlandsche Historien**, 5 dln., met Aanteekeningen van *Dr. W. HECKER*. Prijs [f 12,50] **f 5.00.**

***CURRER BELL*, Jane Eijre, of het leven eener Gouvernante**, 2 dln. Prijs [f 5.80] **f 2.50.**

***T. F. UILKENS*, Losse Verhalen, uit het dagelijksch leven ontleend.** Prijs [f 2.80] **f 1.00.**

***J. VENEDEY*, Eene Badkuur in het Zuiden van Frankrijk.** Geschiedk. en plaats. herinneringen, 2 dln. Prijs [f 5.80] **f 2.50.**

***A. G. BRUINSES*, Uit het Leven.** Schetsen en Beelden. Prijs [f 1.50] **f 0.40.**

——————— **Tafereelen uit de Geschiedenis van de stichting en vestiging der Christelijke Kerk.** Prijs [f 3,75] **f 1.50.**

——————— **Schetsen uit het Christelijk Leven in de drie eerste eeuwen der Kerk.** Prijs [f 1.50] **f 0.50.**

Bovenstaande werken zijn voor den daarbij gevoegden verminderden prijs bij de meeste Boekhandelaars verkrijgbaar gesteld. De Uitgevers twijfelen niet, of velen zullen zich deze gelegenheid ten nutte maken, om voor eene betrekkelijke kleinigheid zich deze genoegzaam bekende werken aan te schaffen.

Aan de Inteekenaren is verzonden: **No. 26** benevens Titel, Inhoud en Carton van

De Huisvriend.

Gemengde Lectuur voor Burgers in Stad en Land,

VERZAMELD DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

Inhoud. Eene genezing door liefde; uit het dagboek van een Med. Dr. — Van den man die op de huishouding wou passen. — De vrouw bij de verschillende volken en in de verschillende tijdperken der Geschiedenis. — Aan de Fortuin. — Beelden uit Mexico; naar R. G. MASON. I. De stierenjager. II. De schatgraver. — Onthouden. — De historie van de doodgeregen MARIA. — De weg tot het altaar.

Jaarlijks verschijnen 26 Vellen roijaal octavo, tegen den prijs van f 3 — 00.

Faillissement.

Bij Vonnis der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, van den negentienden December 1800 zesenvijftig op de expeditie geregistreerd, is **JAN WOLTERS KUITERT**, Timmerman en Aannemer, wonende te *Groningen*, verklaard te zijn in staat van **FAILLISSEMENT**, met bepaling, dat hetzelve dienzelfden dag is aangevangen; terwijl voorts bij datzelfde Vonnis tot *Regter-Commissaris* is benoemd de E. A. Heer Mr. **C. STAR BUSMANN**, President der voornoemde Regtbank, en tot *Curator* aangesteld Mr. **M. A. DE SAVORNIN LOHMAN**, Advokaat te *Groningen*.

De Curator:
Mr. M. A. DE SAVORNIN LOHMAN,
Advokaat.

Allen die iets te VORDEREN hebben van — of VERSCHULDIGD zijn aan de Nalatenschap van wijlen den Heer **FOKKO EVERTS NIEWOLD**, in leven *Graanhandelaar* te *Groningen*, worden verzocht, daarvan Opgave of Betaling te doen vóór **den eersten Januarij 1800 zevenenvijftig**, aan Mr. R. IJ. MULLER, *Advokaat* te *Groningen*.

MORGEN AVOND te 7 uur,

ten Huize van G. H. UITHOF, in het Logement *de Zeven Provincien*, aan de Groote Markt alhier, **publieke Verkoop** van de **HEEREN BEHUIZING** en de **EIGENDOMMEN** van LANDERIJEN breeder in de *Gron. Cour.* van 17den dezer omschreven.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DINGSDAG den 23sten December 1856, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene ruime BEHUIZING, get. Z 73, met SCHUUR en TUIN, staande en gelegen Westzijde aan den Heereweg te *Groningen*.

II. Zeven WOONKAMERS, get. Z no. 30^{1}, ^{2}, ^{3}, ^{4} en 29^{a}, ^{b}, ^{c} met een TUIN daarachter, staande en gelegen mede Westzijde van den Heereweg te *Groningen*.

III. Een ZOMERHUIS met een TUIN, staande en gelegen mede aldaar, ten Noorden van het vorige Perceel.

IV. Ongeveer 16 Bunders VOL EIGEN WEIDE- en HOOILAND, gelegen buiten de Heerepoort, bijlangs het Hoornsche Diep, te *Groningen*, hebbende uitweg aan den Heereweg.

V. De VASTE BEKLEMMING van 3 B., 28 R., 20 E. GROENLAND, gelegen achter de Tuinen buiten de Heerepoort te *Groningen*, doende jaarlijks op Midw. aan de Ned. Herv. Gemeente te *Groningen* tot vaste huur f 80 — 00.

VI. De VASTE BEKLEMMING van ongeveer 5½ B. GROENLAND, gelegen aan den Jacobijnerweg, buiten de Steentilpoort, te *Groningen*, doende jaarlijks op Midw. tot vaste huur f 66 — 00.

VII. De EIGENDOM van een TUIN, gelegen in de Davidssteeg, buiten de Heerepoort, te *Groningen*, bij H. TIMMER in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Michiel verschijnende, grondpacht van f 6 — 30 en het zesjarig Geschenk.

VIII. Een GRAF op de Zuiderbegraafplaats te *Groningen*, in de 2de klasse.

Alles toebehoorende aan de Erven van de Wedw. H. RIJKENS.

Om te aanvaarden: de Perceelen I, II en III den 1sten Mei 1857, de Perceelen IV, V en VI op Gregori 1857 en de Perceelen VII en VIII dadelijk na den toeslag.

Te bezien op den Verkoopdag, des namiddags van 2—4 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten KANTORE van den Notaris te bekomen.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG den 24sten December 1856, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt aldaar, publiek worden verkocht:

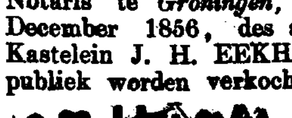

I. Eene sterke, wèldoortimmerde en van ouds beklante KOOPMANS BEHUIZING, met OPEN PLAATS er achter, get. F 318, staande en gelegen westzijde in de Heerestraat te *Groningen*.

II. Eene BEHUIZING en PAKHUIS met groot BLEEKVELD er achter, get. F 319, staande en gelegen Noordzijde naast het vorige perceel. Beide Perceelen in eigendom bewoond en gebruikt wordende door Mejufvrouw de Wedw. G. J. DEELMAN.

III. Eene ruime, tot vele Affaires geschikte BEHUIZING, get. N 18, zijnde eene beklante ***BROODBAKKERIJ***, staande Westzijde in de Nieuwe Ebbingestraat, op den hoek van de Marktstraat, te *Groningen*, door H. HECKMAN in eigendom bewoond.

IV. Eene nette BEHUIZING met OPEN PLAATS en BLEEKVELD er achter, get. I 49, staande en gelegen Zuidzijde in de Visscherstraat te *Groningen*, toebehoorende aan de Erven P. VAN VELDEN.

V. Eene BEHUIZING, get. F 161, bestaande uit onderscheidene afzonderlijk verhuurd wordende WONINGEN, staande Zuidzijde op de Nieuwstad, op den hoek van en in den Zwaantjesgang te *Groningen*, toebehoorende aan de Weduwe en Erven J. J. DE JONGE.

Alles te aanvaarden den 1sten Mei 1857.

VI. Eene **VROUWEN ZITPLAATS** in de Martini-Kerk te *Groningen*, get. no. 622. Om te aanvaarden den 1sten Januarij 1857.

Te bezien de perceelen 1, 2 en 3 op den dag vóór den Verkoop, des namiddags van 2—4 uur, en op den Verkoopdag van 11—3 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten KANTORE van den Notaris te bekomen, en de perceelen 4, 5 en 6 op dezelfde dagen, des namiddags van 2—4 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zal, op DINGSDAG den 23sten December 1856, des avonds te 7 uur, ten Huize van G. H. UITHOF, in het Logement *de Zeven Provinciën*, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek ter verkoop worden

aangeboden:

Eene groote roijale **BEHUIZING** met OPENE PLAATS, fraaijen TUIN daarachter en VRIJEN GANG ter zijden, uitgang hebbende in den Paulusgang, staande en gelegen Oostzijde in de Oude Boteringestraat te *Groningen*, geteekend letter A no. 221, in eigendom toebehoorende aan de Erven W. C. van MESDAG.

Te aanvaarden op den 1sten Mei 1857 en te bezien daags vóór en op den Verkoopdag van 10—2 uur, op Bewijzen van Toegang, verkrijgbaar ten KANTORE van den Notaris, tegen betaling van 10 cents, ten voordeele der **algemeene Armen.**

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z.

PUBLIEKE VERKOOP VAN EEN

TJALKSCHIP.

Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zal, op MAANDAG den 22sten December 1856, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein H. J. SMID, buiten de Apoort te *Groningen*, publiek ter Verkoop worden aangeboden: een zeer net en sterk **TJALKSCHIP**, voor ruim twee jaren nieuw van de Werf gehaald, genaamd **EBENHAËSOR**, gemeten op 47 Tonnen, met COMPLETEN INVENTARIS, in eigendom toebehoorende aan E. SCHIPPERS, liggende buiten de Apoort te *Groningen*, en aldaar dagelijks te bezien.

J. H. GEERTSEMA, C.z., *Notaris.*

VERKOOP VAN EIGENDOMMEN.

Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG den 9den Januarij 1857, ten Huize van den Kastelein T. GRAALMAN, voor de Boteringepoort te *Groningen*, des avonds te 7 uur, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. De EIGENDOM van ongeveer 20½ B. BEHUISD LAND, gelegen te *Saaxum*, bij ABEL DOUWES FRANSSENS onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van ƒ 124 — 50.

II. De EIGENDOM van eene BOERENPLAATS, aan het Westerdiep te *Veendam*, no. 19, bij EILDERT JANS PANMAN in erfpacht in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midw. versch., pacht van ƒ 70 — 00.

III. De EIGENDOM van ongeveer 4 B. LAND, gelegen in het *Ooster Stads-Hamrik*, onder *Groningen*, bij CORNELIS HEMMES en Vrouw onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van ƒ 60 — 00.

IV. De EIGENDOM van ongeveer 5 B. LAND, aan den Jacobijnerweg, onder *Groningen*, bij Mevrouw J. F. DE RANITZ, Weduwe Jhr. W. H. de Savornin Lohman, onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van ƒ 50 — 00.

V. De EIGENDOM van ongeveer 12 B. BEHUISD LAND, onder *Feerwerd*, bij PIETERKE KORNELIS DATEMA, Wedw. Jonker, onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van ƒ 40 — 00.

VI. De HELFT in den EIGENDOM van ongeveer 47 B. BEHUISD LAND, onder *Niehove*, bij KLAAS ALLENS WIERENGA en Vrouw onder beklemming in gebruik, doende voor deze helft tot vaste jaarlijksche, op Midw. versch., huur van ƒ 150 - 00.

VII. De EIGENDOM van ongeveer 4 B. LAND, onder *Ezinge*, bij OLFERT KLAAS KLEVERINGA onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van ƒ 35—00.

VIII. De EIGENDOM van ongeveer 2 B. LAND, onder *Ezinge*, bij OLFERT KLAAS KLEVERINGA onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van ƒ 12 00.

IX. De EIGENDOM van 19 B., 62 R. en 10 E. BEHUISD LAND, gelegen onder de gemeente *Bedum*, bij JAN HINDRIKS van HEMMEN in beklemming in gebruik, voor eene op Midw. versch. huur van ƒ 130—00.

X. De EIGENDOM van 94 R., 33 E. BEHUISD LAND, onder *Bedum*, bij JAN HINDRIKS van HEMMEN in beklemming in gebruik, voor eene op Midw. versch. huur van ƒ 6—00.

XI. De EIGENDOM van 5 B., 50 R., 10 E. LAND, te *Bierum*, bij PAUWEL WIERTS WIERTSEMA in beklemming in gebruik, voor eene op Midw. versch. huur van ƒ 52—00.

Te aanvaarden dadelijk na den toeslag.

De Conditiën zullen, met de Bewijzen van Eigendom, acht dagen vóór den Verkoop, ten Kantore van den Notaris ter inzage voorliggen.

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DINGSDAG den 13den Januarij e.k., des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. Eene ruime KOOPMANS BEHUIZING met PAKHUIS en BLEEKVELD, staande en gelegen Oostzijde aan de Rademarkt te *Groningen*, geteekend letter R 73, door den Koopman H. H. MONKHOST en Mejufvrouw in eigendom bewoond, doende jaarlijks tot grondpacht ƒ 5 - 25.

II. Een PAKHUIS, staande ten Noorden van Perceel I, in een Gangje, uitkomende op de Rademarkt, doende jaarlijks tot grondpacht ƒ 3 — 00.

III. Een WOONHUIS met OPEN GROND daarachter, staande in den Kostersgang, get. letter R 80, door den Timmerman M. DIEMER in huur bewoond, grondpacht ƒ 0 90.

IV. Eene nette BEHUIZING met OPEN GROND, staande en gelegen Oostzijde in de Boteringestraat te *Groningen*, get. letter A no. 219, door den Kleermaker OOSTMEIJER in eigendom bewoond.

V. Eene nette nieuws vertimmerde BEHUIZING, hebbende BOVENWONING met VRIJEN OPGANG, met WERKPLAATS daarachter, zeer geschikt om afzonderlijk te worden verhuurd, staande en gelegen Westzijde in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat, geteekend letter I 35.

Om te aanvaarden op den 1sten Mei 1857. Te bezien vóór en op den Verkoopdag van 11—3 uur.

J. H. GEERTSEMA, C.z., *Notaris.*

*** Ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*, zal, op DINGSDAG den 30sten December 1856, des avonds te 7 uur, ten Huize van Mejufvr. de Wedw. BONTEKOE, in *de Unie*, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek te Koop worden aangeboden:

Een zeer neringrijk **TICHELWERK**, genoemd **WERKLUST**, met de daarbij behoorende BRANDMEESTER- en KNECHTENWONINGEN en verdere GEBOUWEN, benevens eene **HEEREN BEHUIZING**, met WAGENHUIS, STALLING en fraai aangelegden TUIN; voorts eene **BOEREN BEHUIZING**, met de daarbij behoorende LANDERIJEN, te zamen groot p. m. 29 Bunders; alles vrij en eigen; staande en gelegen onmiddellijk aan het Aduarderdiep, bij de Steentil; — toebehoorende aan Mejufvr. de Wedw. A. KAMERLINGH, H.z.

Om te aanvaarden: de Landerijen op den 12den Maart, en het overige op den 1sten Mei 1857, en te bezien van af DONDERDAG den 18den tot en met MAANDAG den 29sten deser. Zullende de Conditiën van Verkoop in tijds op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

Mr. C. de RANITZ, *Notaris.*

In de maand JANUARIJ 1857 zullen, op nader te bepalen dag en plaats, publiek worden verkocht: De **ONBEROERENDE GOEDEREN** behoorende tot de Nalatenschap van wijlen den Heer F. E. NIEWOLD, te *Groningen*; om te aanvaarden op den 1sten Maart 1857.

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris.*

*** Ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DINGSDAG den 6den Januarij 1857, des middags precies te 12 uur, vóór en in het WAGENHUIS in de Kleine Molenstraat, Oostzijde, te *Groningen*, geteekend letter R, no. 21, publiek worden verkocht:

Een span **vijfjarige bruine** MERRIEPAARDEN, een FOURGON met EENSPAN en DISSEL, een nog weinig gebruikte WAGEN met GLASRAMEN, een HOORNSCH WAGENTJE, twee KORENWAGENS, twee NARRESLEDEN met TUIGEN, MESTBODDE, KRUIWAGEN, PAARDETUIGEN, ZADELS, ZWEEPEN en STALBEHOEFTEN; ongeveer **70 beste Oliefusten in diverse grootte** en wat meer te voorschijn zal worden gebragt.

Alles behoorende tot de nalatenschap van wijlen den Heer F. E. NIEWOLD, en te bezien op den dag van Verkoop van des voormiddags 9 uur.

Mr. C. de RANITZ, *Notaris.*

PUBLIEKE VERKOOPING

van eene groote partij op Stam staand **ESSCHEN WEEKHOUT**, geschikt voor Stoeldraaijers, Stelmakers, enz., en **BRANDHOUT**, op WOENSDAG den 24sten December 1856, des namiddags precies om één uur, bij de Behuizing *Petit Martin*, te *Harkstede*.

Plaats van samenkomst bij Bakker ALTING.

Mr. J. RENGERS HORA SICCAMA, *Notaris.*

HOUTBOELDAG.

Ten verzoeke van den Heer M. SICHTERMAN, zal, op WOENSDAG den 24sten December 1856, des voormiddags te 11 uur, bij 't Huis *DE BRAKE*, onder *Obergum*, publiek, op gewone Boelgoeds-Conditiën worden verkocht:

153 Stuks op Stam staande **EIKEN-, IJPEREN-, ESSCHEN-** en **LINDEBOOMEN**, zeer geschikt om te Water te kunnen worden vervoerd.

Mr. H. van BOLHUIS, *Notaris.*

*** Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris, residerende te *Scharmer*, gedenkt, op WOENSDAG den 24sten December 1856, des voormiddags te 10 uur, ten verzoeke van BEREND JACOBS te VELDE, Landbouwer, wonende te *Wildervank*, op schade en bate van HINDRIK BORGERS, Timmermansknecht, wonende te *Annerveenster-Kanaal*, Gemeente *Anlo*, publiek, ten Huize van de Wedw. A. L. MEURS, te *Martenshoek*, te verkoopen:

Eene **BEHUIZING**, geteekend letter C nommer 9 en V nommer 118 met derzelver HEEM en TUIN, te zamen groot 8 R., 50 E., staande en gelegen in de *Kijl-Windeweer*, Oostkant, doende jaarlijks aan de Stad *Groningen* tot vaste huur ƒ 2—13 en aan de Gemeente *Hoogezand* tot plaatsgeld ƒ 0—50.

Mr. J. D. TRESLING.

Die RHEDEREI des im Jahre 1850 hieselbst neu erbauten **SCHOONERSCHIFFS HELENE**, gross pl. m. 75 Roggenlasten, welches gegenwärtig im Hafen von *Dordrecht* liegt, will dieses SCHIFF mit ZUBEHÖR am MONTAGE den 29sten dieses Monats, Abends 7 Uhr, im Börsenhause hieselbst, durch den unterzeichneten Notar öffentlich verkaufen lassen. Es wird bemerkt, dass Käufer einen hier zu Lande ansässigen Bürgen im Verkaufstermine sistiren muss.

Emden, 17 December 1856.

E. H. BRÜCKNER, *Advocat und Notar.*

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van de Erven wijlen REINA JONKER, in leven Weduwe wijlen KOOPS, op DINGSDAG den 30sten December 1856, des avonds te vijf uur, ten Huize van den Logementhouder H. PIJBES, te *Nieuwe Pekela*, in openlijke Veiling te verkoopen:

I. Eene **BEHUIZING, ERF** en **TUIN**, staande en gelegen te *Nieuwe Pekela*, Zuidkant, Stadsgrond, door de Weduwe KOOPS bewoond geweest.

II. Twee ZITPLAATSEN in de Hervormde Kerk te *Nieuwe Pekela*.

III. 1/30 AANDEEL in het KOFSCHIP *HINDERICA MAGRIETA*, Kapitein JODOCUS ALTONA.

IV. 2/30 in het KOFSCHIP *CORNELIA*, Kapitein H. P. VOS.

V. 1/30 in het KOFSCHIP *RIGA*, Kapitein KORTER; en

VI. 1/24 in het KOFSCHIP *ANNA ELISABETH*, Kapitein HANS SMIT.

Mede zal alsdan ter Verkoop worden aangeboden:

Eene in den jare 1853 geheel nieuw gebouwde **BEHUIZING**, waarin twee afzonderlijke WONINGEN, staande aan de soogenaamde Draaijerswijk, te *Nieuwe Pekela*, Zuidkant, wordende bewoond door A. STOPPELMAN en W. BREURKEN.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris.*

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van den Heer Mr. W. WOLDRINGH, op MAANDAG den 5den Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein A. J. RUIBING, te *Winschoten*, in openlijke Veiling te verkoopen:

Eene **BEHUIZING**, waarin twee afzonderlijke WONINGEN, met daarnevens staande groote SCHUUR, WAGENHUIS en STALLING, voor korte jaren nieuw gebouwd, en daarachter gelegen TUIN, zeer geschikt tot Huisplaatsen; alles staande en gelegen in de zoogenaamde Wevershorn, aan de Beersterstraat, nabij het Marktplein te *Winschoten*.

De Conditiën zullen in tijds ter lezing liggen ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** Mr. **H. J. OFFERHAUS**, Notaris te *Delfzijl*, zal, op WOENSDAG den 7den Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Logementhouder K. W. HAZENHOEK, te *Delfzijl*, publiek verkoopen:

Het welbevaren KOFSCHIP
ZORG EN VLIJT,

met deszelfs COMPLETEN INVENTARIS, groot 84 Tonnen, gevoerd door den Kapitein M. J. VALOM, en thans liggende te *Harburg*, in 1854 geheel vertimmerd, staande in *Veritas* 3/4 G. 2 1.

De INVENTARIS ligt in tijds op de gewone plaatsen ter lezing.

Over het Schip kan de halve Koopschat blijven beloend.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van genoemden Notaris en bij de Heeren P. STRATINGH en COMP. te *Delfzijl*.

*** De Notaris **M. P. WENNIGER**, te *Loppersum*, zal, ten verzoeke van den Heer J. J. SORMANI, als eerste Hypothecaire Schuldeischer, op DONDERDAG den 15den Januarij 1857, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van S. T. HUIZINGA, te *Loppersum*, publiek verkoopen:

Eene **KOOPMANS BEHUIZING**, met SCHUUR, HEEM en TUIN, doende tot huur ƒ 9—00; benevens een HOF of BOOMGAARD daarachter, doende tot huur ƒ 3—75, staande en gelegen aan de Lagestraat en het Vaarwater te *Loppersum*, te zamen groot 21 R., 50 Ell.; toebehoorende aan JAN HARM BROERKEN en HENDRIK BROERKEN.

*** De Notaris **M. P. WENNIGER**, te *Loppersum*, gedenkt, ten verzoeke van A. F. STEENHUIS en Vrouw MARIA UDES BOLT, op DINGSDAG den 6den Januarij 1857, des voormiddags te 11 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Bierum*, publiek te verkoopen:

Eene **BOEREN BEHUIZING** en VRIESCHE SCHUUR, met het REGT der BEKLEMMING van 21 B., 6 R., 68 E., best BOUW- en GROENLAND, doende des jaars tot huur ƒ 200—00 en ¼ Ton Boter, staande en gelegen te *Bierum*.

*** Mr. **A. J. VAN ROIJEN**, Notaris te *Onderdendam*, gedenkt, op DONDERDAG den 8sten Januarij 1857, des namiddags te 2 uur, ten Huize van K. NIEHOF, in het Gemeentehuis te *Ten Boer*, ten verzoeke van de Kinderen van K. D. RUSTIUS, publiek te veilen en te verkoopen:

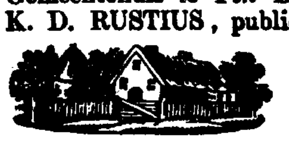

I. Eene **BOEREN BEHUIZING en SCHUUR**, get. no. 16, met de VASTE EN IN ALLE LINIEN VERERVENDE BEKLEMMING van 35 B., 13 R., 60 E. LAND (HEEM, TUIN en HOF daaronder begrepen), doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur ƒ 320—00, staande en gelegen te *Ten Boer*.

II. De VASTE, ALTIJDDURENDE EN IN ALLE LINIEN VERERVENDE BEKLEMMING van 2 B., 56 R., 80 E. LAND, mede aldaar, zullende voortaan jaarlijks op Midwinter tot vaste huur doen ƒ 25—00.

III. Den EIGENDOM van Perceel 2, huur ƒ 25—00.

IV. De VASTE, ALTIJDDURENDE, IN ALLE LINIEN VERERVENDE BEKLEMMING van 5 B., 09 R. LAND, mede aldaar, doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur ƒ 30—00.

Mr. A. J. van ROIJEN.

*** Mr. **H. VEENHOVEN**, Griffier te *Hoogezand*, zal, op MAANDAG den 12den Januarij 1857, des namiddags om 5 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Hoogezand*, publiek verkoopen:

HET WELBEVAREN

SCHOONER-KOFSCHIP

DE VLIJT, in 1850 nieuw uitgehaald, groot 65 Zeetonnen, met COMPLETEN INVENTARIS, laatst gevoerd geweest door Kapit. B. P. HEDDES, van *Veendam*; liggende aan de Werf van den Scheepsbouwer BROERSE, te *Amsterdam*.

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij de H.H. Cargadoors van VEEN en KOLI aldaar, alsmede bij genoemden Kapitein en den ondergeteekende

Mr. H. VEENHOVEN, *Griffier.*

Bekendmaking.

In de maand JANUARIJ 1857, tijd en plaats nader te bepalen, zullen ter Verkoop worden aangeboden de navolgende, te *Winschoten* gelegene, aan Koopman J. GROENIER en KINDEREN toebehoorende ONROERENDE GOEDEREN, als:

I. Eene KOOPMANS BEHUIZING met TUIN, aan den Visschersdijk, waarin sedert 50 jaren met goed succes de *KRUIDENIERS-AFFAIRE* is en nog wordt uitgeoefend.

II. Eene daar tegenover staande BEHUIZING met PAKHUIS.

III. Twee BEHUIZINGEN in den *Wevershorn*.

IV. Drie GAST-AKKERS, no. 47, 48 en 64.

V. De VASTE BEKLEMMING van ruim 1½ Bunder LAND, aan den Renselweg, zullende huur doen ƒ 40 — 00.

VI. IDEM van 3½ Bunder aldaar, in 2 perceelen, ieder perceel tot huur zullende doen ƒ 40 — 00.

UIT DE HAND TE KOOP:

Het goed onderhouden **TJALKSCHIP *DE VROUW ANSKE***, gevoerd door Schipper M. E. van der VEEN, groot 50 Zeeof 75 Binnentonnen, met kompleten INVENTARIS, zooals het is liggende in de Zuiderhaven te *Harlingen*. Nadere informatiën zijn te bekomen bij de Heeren ZEILMAKER & Co., aldaar.

TE KOOP,

bij H. GNODDE, te *Hoogezand*: een **KOFSCHIP**, groot 46 Roggel., met VOLLEN INVENTARIS en gebouwd in 1855.

HEEREN-KLEEDINGMAGAZIJN

VAN

J. B. MEDDENS,

Rotterdam Hoogstraat, ***Groningen*** Vischmarkt.

Zijn voorradig: Overjassen, Lakensche, Duffelsche en Castorine Paletots, Raglans, Moskow, Moskowa, Pélissier Albert, Pantalons en Vesten **tegen zeer lage prijzen (a contant 5 °/。 kort.)**

ZUIVERE

CITROEN - PUNCH

à ƒ 1,00, ƒ 1,20 en ƒ 1,40 per Flesch, bij E. F. ROST, aan de Groote Markt te *Groningen*.

PS. Verlangt ten spoedigste een' **LOOPJONGEN.**

CHLORURE DE SOUDE,
KALKVRIJ BLEEKWATER,

de KRUIK (Ned. Kan) 12½ Ct., bij A. KAPPERS, *Apotheker* in de Brugstraat.

W. R. Casparie,

Steendrukker, Oosterstraat, beveelt zich ten vriendelijkste aan voor het DRUKKEN van

Visite- en Rouwkaartjes.

REKENINGEN, WISSELS, ADRESKAARTEN en alle andere **DRUKWERKEN** worden steeds tot alle mogelijk lage prijzen geleverd.

WIJNFLESSCHEN

te bekomen tegen **zeer billijke Prijzen** bij J. E. v. COEVORDEN en Co., Carolieweg.

Wolspinnerij!

Wij hebben de eer Heeren Fabrikanten kennis te geven, dat de door **Stoom** gedreven **WOLSPINNERIJ** te **Sneek** in den loop van dit jaar **verbeterd**, **en naar** de beste **constructie** gesteld is, waardoor wij in staat zijn, **best Fabrikaat** te leveren, en rekommanderen onze Fabrijk minsaam aan.

GAASTRA & Comp.

Gevraagd,

in eene ***TABAKS-*** en ***KRUIDENIERS-AFFAIRE***; een **BEDIENDE**, tegen Mei. Men adressere zich met *franko Brieven* bij R. H. DINKLA.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. van BOLHUIS HOITSEMA.